

Gemara Marking System

THE MARKINGS EXPLAINED

The Gemara Marking System is an innovative method that visually highlights a sugya by placing geometric lines and shapes onto the daf. This provides structure and clarity to the flow of the Gemara, enhancing one's understanding, retention, and effective review.

Instructions:

Print out this entire document,
so that you can see the **SAMPLES**
while reading the commentary.

For more information:

www.GemaraMarkings.com

U.S. phone: (718) 614-8494

Israel phone: (052) 530-0710

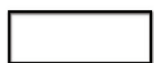
Gemara Marking System: Key Sheet

Sources

Mishnah or Baraisa

Tana

Amora

Key Points

Indicates key words, complementary phrases, or contrasting points

Dot underline

Small-dot underline

Squiggle underline

Slash underline

Double underline

Firebox

highlights a key or controversial statement that the Gemara gives extensive analysis

Long Points

Ⓟ

Ⓢ

Ⓣ

Ⓝ

Ⓞ

קושיה

שאלה

תשובה/
תירוץ

דחיה

נקודה

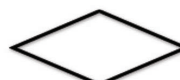
Series Markings

Triangle

Inverse Triangle

Diamond

Bowtie

House

Mountain

Punctuation

end of sugya

tangential point

matches with similar point elsewhere

read as single phrase

Connector – continue reading without pause

Comma-Connector – pause but don't stop

standard usage

Key Sheet

The Gemara Marking System uses five types of markings.

1 – SOURCES

In the Gemara Marking System, any text that is of a Tannaic source – i.e. a Mishnah or a Baraisa – is enclosed within a box. We do this because when learning Gemara, it is crucially important to distinguish between a source said by a Tanna, and that said by an Amora. That's because a Tannaic source has superior power – an Amora can never argue with it (unless he has another Tannaic source to back him up). So distinguishing between Tannaic and Amoraic sources is basic to understanding any piece of Gemara. Thus a box is put around any Tannaic source – a Mishnah or a Baraisa.

Furthermore, where it assists in understanding the Gemara, the actual name of a Tanna will be circled - to make it stand out and for ease of reference. (The Tanna's name is circled because the circle shape contrasts nicely with the box that surrounds the actual Tannaic text.)

Similarly, the name of a key Amora is put in a box. This is particularly useful when a lengthy sugya is based on a machlokes Amoraim, as the boxed names provide a quick point of reference.

2 – KEY POINTS

In the Gemara Marking System, a variety of underlinings are used to highlight or contrast a particular word or phrase. These words can be highlighted with either a dot underline, a small-dot underline, a squiggle underline, a slash underline, or a double underline.

For example, if the Gemara brings a source saying that a certain action is permitted (mutar), and then 20 lines later a different source says that same action is forbidden (usser), we will dot-underline those two words – usser and mutar – to emphasize the precise point of contrast between the two sources. Despite the distance between the two sources, and despite all the intervening information, the two sources are neatly tied together with an intuitive visual reference.

One special "key point" marking is the Firebox. This is used on rare occasions, to indicate a key or controversial statement to which the Gemara devotes extensive analysis. The use of a Firebox will be discussed more in the upcoming sample sugyas.

3 – LONG POINTS

A special marking is used when the Gemara makes a point that extends over many lines of text – either a long question, a long answer, or a long piece of information. This is indicated in the margin of the Gemara, using a circled letter (denoting Kuf for Kasha, Tav for Teretz, etc), followed by a vertical dotted line extending the length of that particular point.

This marking is very helpful because the Gemara can sometimes take a rather "winding road" before getting to the conclusion of a point, and it can be confusing to know exactly where things start and stop. The long-point marking signals to keep reading and to let the Gemara fully develop its point.

4 – SERIES MARKINGS

In the Gemara Marking System, a repeating series of points is marked by a geometric form – triangles (or inverse triangles), diamonds, bowtie shapes, shapes of houses, or "mountains" (triangles with a filled-in cap). These shapes could designate a series of kashas on a particular statement of the Gemara, or could indicate a series of teachings by one particular sage. The purpose of these geometric shapes is to highlight where each point of the series starts, in order to give structure to the sugya and to provide a quick visual reference.

This becomes particularly valuable when a number of concurrent series occur within this same sugya. In such a case, two different geometric shapes are used. For example, the sugya might have one series marked with triangles, interwoven with a series marked with diamonds. This brings out multi-layered facets of the sugya, while enabling one to keep straight a complex cheshbon.

In any one instance, the particular geometric shape has no inherent significance. What is significant is that each shape is part of a series that has some logical connection. As we proceed to the sample sugyas, it will become clear exactly how this works, and how the various shapes help to unlock the flow of the sugya.

5 – PUNCTUATION

Finally, the Gemara Marking System utilizes some punctuation marks to help maintain the flow of the sugya, and to prevent mistakes that might arise from a misreading of the Gemara.

- A double-slash denotes where one sugya ends and the next begins.
- Brackets denote text that is tangential to the main flow of the sugya.
- An arrow in the margin of the Gemara directs readers to a similar point elsewhere. For example, if the Gemara mentions Rebbe Yossi, but doesn't indicate that it is referring to a shita of Rebbe Yossi that was discussed two amudim earlier, this can generate a lot of confusion. The arrows will link up the current mention of Rebbe Yossi with his statement earlier, providing an easy cross-reference.
- Right-angle markings indicate to read a series of words as a single phrase. This is useful when the Gemara is requoting part of a Mishnah or Baraisa, or when stating a concept that needs to stand out amongst the rest of the Gemara text.
- A "connector" marking, as well as the "comma-connector," assist with the flow of the reading. Examples of their usage will be given in the sample sugyas.
- Finally, standard elements of punctuation – periods, commas, colons and question marks – are used to help with the flow of the reading.

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין טו.

תא שמע העושה סוכתו. צפ' הישן (סוכה ד' טז): מוקי לה דעביד לה צהולא ודפנא דלא תקשי לרז אחא בר יעקב דאמר כל מחילה שאינה יכולה לעמוד צרות¹ פירוש שהרות מנענעת² לכאן ולכאן אינה מחילה ואמאי כשרה והא קאזיל ואתי ולפי זה לא פריך הכא מידי והוה מני למימר ולטעמך אי נמי משמע ליה דמיירי בכל ענין צין הו רז דופן מעושי האילן שאינו הולך צרות צין דהו רז דופן מן הנוף: **אי** הכי מאי צמימרא³. ולא סגי צמימרא דלעיל דלא הוה נקט תרתי אטו חדא: **תל** ונקט מאי איבא צמימרא. ולא תקשי מכאן למ"ד (ג) מחילה שאינה עשויה צדי אדם לא שמה מחילה דלא אחיה למעוטי אלא דבר שאינו ראוי להעשות צדי אדם כגון צעלי חיים: **אביי** צמעמיה. היינו לחד ליטנא דלעיל גבי היה גבוה מכ' וצא למעטו (ד' ה.) דקסבר דאפילו קורה משום מחילה וכל שכן לתי ואותו לשון תופס עיקר ורצא לטעמיה דאמר לעיל⁴ אחד זה ואחד זה משום היכר ור"ח לא גרס לטעמיה אלא גרס צהולא צמי צמי אמר לתי משום מחילה ורצא אמר לתי משום היכר: **לא** סבר דה מר צמימרא אדיקלא. אף על גב דרז הוה אית ליה צפירקין (ד' טז) שנת הוהיל והותרה הותרה ולא צריך למסמך אדיקלא הא מסיק לקמן דמודה רב הוה היכא דליטנא למחילות דלא אמרינן הוהיל והותרה הותרה אי נמי הכא לפי דברי רב היה מקשה:

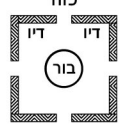
העומד מאיליו. שלא הוקצט סס לשם תיקון מבוי דלא הזמינוהו לכך: היבא דלא סמכינן עליה מאתמול. שהיה סס לתי אחר ונפל צבצב: צמימראושי באילן. ועלה וימלוט ציוס טו"צ: היה שם. צפסי ציראות תמיא צפרק שני: חיצת הקנים. קנים מחוצרים. חילת שהיו נטועים כסדר מחילה: דיומד. מפרש צפ' שני⁵ דיו עמודין עמוד אחד נראה כשנים שעשאו כמרזב ונטוה אחד ממחילותיו לדרוס ואחד למערב דכי עבד ד' דיומדין לדי הפילות יש לכל מחילה צ' אמות עומד אמה מכאן ואמה מכאן: **כדבעא מיניה**. צפרק שני (6): המסיד. נופו נטוה⁶ סמוך לארץ ראש הנוף צפחות מג'⁷ לקרקע ועיקרו צמקוס שמתווצר לאילן גבוה עשרה: אין מצינו צין בו. אם היה היקפו יותר מצית סאתים כחצר המשכן ושיעור זה נתנו חכמים לכל היקף המתוקן ואינו מתוקן כל צרכו כגון למחילה שאין צה שתי וערב צהאי פירקא (ד' טז): ולהיקף שלא הוקף לדירה צפ' שני (ד' טז). והכא נמי אי צעומד מאיליו מוקמת לה שפיר כו'⁸ הוהיל ולאו להכי עבדא יבזו ציה רצנן האי שיעורא: משום דהוי דירה שתשמישה צאייר. לעולם שנטעו מתחילה לכך והיקף לדירה הוא אצל דירה זו אינה עשויה לצורך חוכה אלא לצורך איר שחונה לה לדור שס שומרי השדות ועשויה להיל מן החמה ואין מטלטלין צדירה זו אלא צית סאתים כדתינא צפ' שני (ד' טז) כלל אמר ר"ש צן אלעזר כל איר שתשמישו לדירה כגון דיר וסתר ומוקצה וחצר ואפילו י' כורים מותר וכל דירה שתשמישה לאיר כגון צורגנין צצצדות צית סאתים מותר יותר מצית סאתים אסור דלאו דירה הוא דעל כרחו הוא דר סס: שבת בתא. קדש עליו היום⁹ וקנה סס צצצתו: גבוה עשרה. דאמרינן גוד אסיק מחילותיו כל סצצותיו והרי הוא מוקף: וכן נקט. אחד מנקיפי הסלעים: והוא מר' אמות עד בית סאתים. הוהיל וצצת צאייר מחילותיו נעשית ציתו וכולו כארצב אמותיו הוא הלכך מהלך את כולו וחונה לו אלפים אמה אצל אי הוה טפי מצית סאתים אין מחילותיו מועילות לו שהיקף שאינו עשוי לדירה אינו מועיל אלא לצית סאתים. להכי נקט מארצב אמות ואילן דאס היה פחות מד' אמות מאי מהלך את כולו איכא ומחילותיו מאי מהני בלאו מחילה נמי מוקוס כל אדם ד' אמות צפרק מי שהוציאהו (לקמן ד' מא:): ושיבולות מוקפות אותה. שהניח גבולה¹⁰ סצצב מלקצור וצצצלים גבוהין י' עסקינן: תא ונקט מאי איבא צמימרא. מימות עולם הן: היוצאות מן הגדר. זו למעלה מוז: צמימרא בניינא. שאס ירצה לעשות מחילה מכותל זה לכותל שכנגדו יתקשר בצבנים הללו שכן דרך הצנאין לעשות וצענין אחר אינו יכול לצבן צנין חדש צצנין יסן: צמימרא אדיקלא. דקל היה עומד אצל קיס לן הלכתא כצציי בלתי העומד מאיליו: ומתוך צא ס"ד. דוודאי צצצמכינן עליה פליגי אצל לא סמכינן דברי הכל אינו לתי כההוא עובדא דדיקלא דרז: ברקא. יליע: דהוה בי בר הבו. והיה עמוד הסומך את היליע עומד צראש מבוי אחר¹¹: ואפציינו בה כו' צינייהו. צציי שרי למיסמך עליה ורצא אסר אלמא צצצמכינן עליה פליגי והלכתא כצציי צהא דו הוה אמת מיעיל קג'ם שהלכה כצציי¹²: מתני' ומצמא משום גולא. אם עשאו גולל לקצר מטמא לעולם צהאל כמת עצמו ואפי' יטול משס דתינא צפ' צהמה המקשה (חולין עב.) כל אשר יגע על פני השדה לרבות גולל ודופק: ורבי

איתמר לתי העומד מאיליו אביי אמר הוי לתי רבא אמר לא הוי לתי היבא דלא סמכינן עליה מאתמול כולי עלמא לא פליגי דלא הוי לתי כי פליגי היבא דסמכינן עליה מאתמול **אביי** אמר הוי לתי דהא סמכינן עליה מאתמול **רבא** אמר לא הוי לתי כיון דמועיקרא לאו אדעתיה דהכי עבידי לא הוי לתי קא סלקא דעתך כי היכי דפליגי בלתי פליגי נמי במחיצה **ת"ש** ההעושה סוכתו בין האילנות ואילנות דפנות לה כשירה הכא במאי עסקינן שנשמעו מתחילה לכך אי הכי פשיטא מהו דתימא ציגוד דילמא אתי לאישתמושי באילן קמ"ל **ת"ש** היה שם אילן או גדר או חיצת הקנים נידון משום דיומד הכא נמי במאי עסקינן שעשאן מתחילה לכך אי הכי מאי קמ"ל [קמ"ל] חיצת הקנים קנה קנה פחות משלשה טפחים **כדבעא מיניה אביי מרבה ת"ש** אילן המסיד על הארץ אם אין נופו גבוה מן הארץ ג' טפחים מטלטלין תחתיו הכא נמי במאי עסקינן שנשמעו מתחילה לכך אי הכי ליטלטל בכולו אלמא אמר רב הונא בריה דרב יהושע אין מטלטלין בו אלא בית סאתים משום דהוי דירה שתשמישה לאויר. וכל דירה שתשמישה לאויר אין מטלטלין בה אלא בית סאתים **ת"ש** שבת בתל שהוא גבוה עשרה והוא מארבע אמות ועד בית סאתים וכן בנקע שהוא עמוק עשרה והוא מארבע אמות ועד בית סאתים וקמה¹³ קצורה ושיבולות מוקפות אותה מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה וכי תימא הכא נמי שעשה מתחילה לכך בשלמא קמה לחיי אלא תל ונקט מאי איבא צמימרא כולי עלמא לא פליגי דהויא מחיצה כי פליגי בלתי **אביי** לטעמיה דאמר לחיי משום מחיצה ומחיצה העשויה מאליה הויא מחיצה **ורבא** לטעמיה דאמר לחיי משום היכר אי עבידא בידים הויא היכר ואי לא הוי היכר **ת"ש** אבני גדר היוצאות מן הגדר מובדלות זו מזו פחות משלשה אין צריך לחיי אחר שלשה צריך לחיי אחר הכא נמי שבנאן מתחילה לכך אי הכי פשיטא מהו דתימא צמימרא בניינא הוי דעבידא קמ"ל **ת"ש** דתני ר' חייא כותל שצידו אחד כגום מחברו בין שגראה מבחוץ ושוה מבפנים ובין שגראה מבפנים ושוה מבחוץ גרון משום לחיי הכא נמי שעשאו מתחילה לכך אי הכי מאי קמ"ל הא קמ"ל נראה מבחוץ ושוה מבפנים גרון משום לחיי הא שמע דרב הוה יתיב בההוא מבואה הוה יתיב רב הונא קמיה אמר ליה לשמעיה זיל אייתי לי כווא דמאי עד דאתא נפל לחייא אחוי ליה בידיה קם אדוכתיה¹⁴ אמר ליה רב הונא לא סבר לה מר לסמוך אדיקלא אמר¹⁵ דמי האי מרבנן כמאן דלא פרשי אינשי שמעתא מי סמכינן עליה מאתמול טעמא דלא סמכינן הא סמכינן הוי לחיי לימא אביי ורבא בדלא סמכינן עליה פליגי הא סמכינן עליה הוה לחיי לא ס"ד דההוא ברקא דהוה בי בר חבו דהווי¹⁶ פליגי בה אביי ורבא כולי שנייהו: **מתני'** בבכל עושין לחיין אפילו בדבר שיש בו רוח חיים ורבי מאיר¹⁷ אוסר¹⁸ ומצמא משום גולל ורבי

נטועים כסדר מחילה: דיומד. מפרש צפ' שני⁵ דיו עמודין עמוד אחד נראה כשנים שעשאו כמרזב ונטוה אחד ממחילותיו לדרוס ואחד למערב דכי עבד ד' דיומדין לדי הפילות יש לכל מחילה צ' אמות עומד אמה מכאן ואמה מכאן: **כדבעא מיניה**. צפרק שני (6): המסיד. נופו נטוה⁶ סמוך לארץ ראש הנוף צפחות מג'⁷ לקרקע ועיקרו צמקוס שמתווצר לאילן גבוה עשרה: אין מצינו צין בו. אם היה היקפו יותר מצית סאתים כחצר המשכן ושיעור זה נתנו חכמים לכל היקף המתוקן ואינו מתוקן כל צרכו כגון למחילה שאין צה שתי וערב צהאי פירקא (ד' טז): ולהיקף שלא הוקף לדירה צפ' שני (ד' טז). והכא נמי אי צעומד מאיליו מוקמת לה שפיר כו'⁸ הוהיל ולאו להכי עבדא יבזו ציה רצנן האי שיעורא: משום דהוי דירה שתשמישה צאייר. לעולם שנטעו מתחילה לכך והיקף לדירה הוא אצל דירה זו אינה עשויה לצורך חוכה אלא לצורך איר שחונה לה לדור שס שומרי השדות ועשויה להיל מן החמה ואין מטלטלין צדירה זו אלא צית סאתים כדתינא צפ' שני (ד' טז) כלל אמר ר"ש צן אלעזר כל איר שתשמישו לדירה כגון דיר וסתר ומוקצה וחצר ואפילו י' כורים מותר וכל דירה שתשמישה לאיר כגון צורגנין צצצדות צית סאתים מותר יותר מצית סאתים אסור דלאו דירה הוא דעל כרחו הוא דר סס: שבת בתא. קדש עליו היום⁹ וקנה סס צצצתו: גבוה עשרה. דאמרינן גוד אסיק מחילותיו כל סצצותיו והרי הוא מוקף: וכן נקט. אחד מנקיפי הסלעים: והוא מר' אמות עד בית סאתים. הוהיל וצצת צאייר מחילותיו נעשית ציתו וכולו כארצב אמותיו הוא הלכך מהלך את כולו וחונה לו אלפים אמה אצל אי הוה טפי מצית סאתים אין מחילותיו מועילות לו שהיקף שאינו עשוי לדירה אינו מועיל אלא לצית סאתים. להכי נקט מארצב אמות ואילן דאס היה פחות מד' אמות מאי מהלך את כולו איכא ומחילותיו מאי מהני בלאו מחילה נמי מוקוס כל אדם ד' אמות צפרק מי שהוציאהו (לקמן ד' מא:): ושיבולות מוקפות אותה. שהניח גבולה¹⁰ סצצב מלקצור וצצצלים גבוהין י' עסקינן: תא ונקט מאי איבא צמימרא. מימות עולם הן: היוצאות מן הגדר. זו למעלה מוז: צמימרא בניינא. שאס ירצה לעשות מחילה מכותל זה לכותל שכנגדו יתקשר בצבנים הללו שכן דרך הצנאין לעשות וצענין אחר אינו יכול לצבן צנין חדש צצנין יסן: צמימרא אדיקלא. דקל היה עומד אצל קיס לן הלכתא כצציי בלתי העומד מאיליו: ומתוך צא ס"ד. דוודאי צצצמכינן עליה פליגי אצל לא סמכינן דברי הכל אינו לתי כההוא עובדא דדיקלא דרז: ברקא. יליע: דהוה בי בר הבו. והיה עמוד הסומך את היליע עומד צראש מבוי אחר¹¹: ואפציינו בה כו' צינייהו. צציי שרי למיסמך עליה ורצא אסר אלמא צצצמכינן עליה פליגי והלכתא כצציי צהא דו הוה אמת מיעיל קג'ם שהלכה כצציי¹²: מתני' ומצמא משום גולא. אם עשאו גולל לקצר מטמא לעולם צהאל כמת עצמו ואפי' יטול משס דתינא צפ' צהמה המקשה (חולין עב.) כל אשר יגע על פני השדה לרבות גולל ודופק: ורבי

נושא
לחי העומד מאיליו

מבנה
קושיות על שיטת רבא

זו למעלה מוז: צמימרא בניינא. שאס ירצה לעשות מחילה מכותל זה לכותל שכנגדו יתקשר בצבנים הללו שכן דרך הצנאין לעשות וצענין אחר אינו יכול לצבן צנין חדש צצנין יסן: צמימרא אדיקלא. דקל היה עומד אצל קיס לן הלכתא כצציי בלתי העומד מאיליו: ומתוך צא ס"ד. דוודאי צצצמכינן עליה פליגי אצל לא סמכינן דברי הכל אינו לתי כההוא עובדא דדיקלא דרז: ברקא. יליע: דהוה בי בר הבו. והיה עמוד הסומך את היליע עומד צראש מבוי אחר¹¹: ואפציינו בה כו' צינייהו. צציי שרי למיסמך עליה ורצא אסר אלמא צצצמכינן עליה פליגי והלכתא כצציי צהא דו הוה אמת מיעיל קג'ם שהלכה כצציי¹²: מתני' ומצמא משום גולא. אם עשאו גולל לקצר מטמא לעולם צהאל כמת עצמו ואפי' יטול משס דתינא צפ' צהמה המקשה (חולין עב.) כל אשר יגע על פני השדה לרבות גולל ודופק: ורבי

Triangles

Triangles are used to indicate a series.

The first sample Gemara is from Eruvin 15a. Without knowing anything about this sugya, we can immediately see from the **gray box** on the right side of the page that the נושא (topic) is לחי העומד מאליו. This is also reflected in the Gemara text itself, where on the top line those same three words – לחי העומד מאליו – are **double-underlined**, to indicate the main theme of the amud. In learning through this amud, those double-underlined words continuously serve as a helpful anchor-phrase.

Near the top of the amud, **two names appear in boxes** – indicating that the main protagonists of this sugya are Abaye and Rava. In the Gemara Marking System, not every name has to be boxed, but when those names are revisited throughout the sugya, it is important to be able to quickly locate and identify the key shitas.

Next, as we scan down the Gemara text, we see a **series of 7 triangles**. Each of these designates a Ta-shma. In the thin margin to the right of the Gemara text (between the Gemara and Rashi) correspond **7 small triangles** (numbered 1 through 7) - giving a clear view of where these 7 Ta-shma's are located on the amud.

What do these triangles signify? The **second gray box** on the right side of the page – entitled מבנה (structure) – explains that each of these triangles represents another kasha on Rava.

Back in the Gemara text: Each of the triangled Ta-shma's is followed by a few lines of **boxed text**. Boxed text always indicates a Tanaic source (either a Mishnah or a Baraisa). This is valuable information because a most basic facet of Gemara learning is that (generally) an Amora cannot argue on a Tana. When learning a sugya it is therefore crucial to clearly distinguish between text that is of Tanaic origin, and that which is not.

Although a Ta-shma almost always introduces a Tanaic source, notice that **triangle #7** is not followed any boxed text, because the Gemara there presents a maase of Rav – i.e. a kasha on Rava that is of Amoraic origin.

At this point, the form and structure of the Gemara is clearly defined – and that's half the battle. What remains is to start plugging in the specific information that comprises this sugya. And it is so much easier once a solid framework already exists.

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים ב.

אור לארבעה עשר בודקין את החמץ. פ"ה שלא לעבור עליו צבל יראה ובל ימלא וקשה לר"י כיון דלר"ך ציטול כדאמר בגמ' (דף י: א) הצדק לר"ך שיצטול ומדאורייתא ציטול בעלמא סגי" וזמנין דאמר ר"י ונראה לר"י דאע"ג דאמר דאמר ציטול בעלמא החמירו חכמים לצדוק חמץ ולבערו * שלא יצא לחלוטין וכן משמע לקמן (דף י: א) דבעי רבא ככר בשמי קורה וכו' או דלמא זימנין דנפל ואתי למיכליה והטעם שהחמירו כאן טפי מנשאר איסורי הגאה שלא הנריכו לבער משום דחמץ מותר כל השנה ולא נאסר רק בפסח ולא * דלילי מנייה כדאמר לקמן (דף י: א) ולא דמי לבשר בתלב ועלילה וכלאי הכרס שאיסורם נהוג איסור עולם * ונזיר גמי איסוריה שרי לאתריי * אי נמי שאני חמץ שהחמירה בו תורה לעבור צבל יראה ובל ימלא החמירו חכמים לצדוק ולבערו אפילו היכא דציטולו משום דילמא אתי למיכליה ונראה לרשב"א דאפילו לפי טעם האחרון ז"ל להחמירו חכמים צבל חמץ אפי"ו בחמץ נוקשה ועל ידי מערובת אף על גב דליכא צל יראה לפר"ת צריש אלו עוברין (דף מ: א) דהא אמר * שיאור ישרף והיינו חמץ נוקשה כדמוכח התם ואיכא למ"ד נמי התם דכ"ש חמץ גמור על ידי מערובת משמע דלסבור להשהותו דאי מותר להשהותו אמאי ישרף ישהה אותו עד אחר הפסח ויהא מותר אפילו לרבי יהודה דלא אסר רבי יהודה חמץ אחר הפסח אלא בחמץ גמור דאיכא ג' קראי לתוך זמנו ולפני זמנו ולאחר זמנו (לקמן דף כח: א) אצל בנוקשה דליכא אלא חד קרא אפי"ו ר' יהודה מודה:

א לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר כל מקום שאין מכניסין בו חמץ אין צריך בדיקה ובמה * אמרו ב' שורות במרתף מקום שמכניסין בו חמץ בית שמאי ואומרים ב' שורות על פני כל המרתף ובית הלל ואומרים שתי שורות החיצונות שהן העליונות: **גמ'** מאי אור רב הונא אמר נגהי * **ורב יהודה** אמר לילי קא סלקא דעתך דמאן דאמר נגהי נגהי ממוש ומאן דאמר לילי ממוש **מיתבי** * **הבקר** אור והאנשים שולחו אלמא אור יממא הוא מי כתיב האור בקר הבקר אור כתיב כמאן דאמר צפרא נהר וכדרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב * לעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב **מיתבי** * **וכאור** בקר יזרח שמש אלמא אור יממא הוא מי כתיב אור בקר וכאור בקר כתיב והכי קאמר וכאור בקר בעולם הזה כעין זריחת שמש לצדיקים לעולם הבא * **מיתבי** * **ויקרא** אלהים לאור יום אלמא אור יממא הוא הכי קאמר * למאיר ובא קראו יום אלא מעתה ור' חושך קרא לילה למחשך ובא קרא לילה והא קיימא לן דעד צאת הכוכבים יממא הוא אלא הכי קאמר קרייה רחמנא לנהורא ופקדיה אמצותא דיממא וקרייה רחמנא לחשוכא ופקדיה אמצותא דלילה **מיתבי** * הללוהו כל כוכבי אור אלמא אור אורתא הוא הכי קאמר הללוהו כל כוכבים המאירים אלא מעתה כוכבים המאירים הוא דבעו שבוחי שאינן מאירין לא בעו שבוחי והא כתיב * הללוהו כל צבאיו אלא הא קמ"ל דאור דכוכבים נמי אור הוא * למאי נפקא מינה לגודר מן האור (רתנן *) * הגודר מן האור רוצח יקטל עני ואביון ובלילה יהי כנגב הא

אור לארבעה עשר גרסי * : לאור הנר. בגמרא (דף י: א) מפרש טעמא: בודקין. שלא יעבור עליו צבל יראה וצבל ימלא: ובמה אמרו. לקמן במתניתין: שתי שורות. של חציות הסדורות במרתף של יין לר"ך לצדוק ציניהם אחרי שאמרנו כל מקום שאין מכניסין בו חמץ אין צריך לצדוק למה הנריכו לצדוק ומפרש לא אמרו אלא במרתף שמכניסין בו חמץ כגון מרתף שמסתפק ממנו יין לשולחנו ופעמים שהשמש עומד למוזג יין ופתו צידו וכשהיין כלה נכנס למרתף להביא יין: שתי שורות על פני כל המרתף. בגמ' (דף י: א) מפרש מאי היא: שתי שורות החיצונות בו. מפרש בגמ' (עט: א) גמ' ה"ג קא סלקא דעתך מואן דאמר נגהי נגהי ממוש. כשיאיר השחר שחרית של י"ד: מאן דאמר לילי לילי ממוש לא גרסי דהא ודאי לילי הוא ממש: הבקר אור. קס"ד דה"ק ולצדוק דהיינו אור כלומר ששמו אור האנשים שולחו מי כתיב האור בקר. דלשטמא ולאור דהיינו צדק דתימלי לומר דלור שם דבר הוא וקרי לצדוק אור: הבקר אור כתיב. האי אור לאו שם דבר הוא אלא הצדק האיר והאנשים שולחו כמאן דאמר לפרא נהר ולפי דרכו לימדך הכתוב דרך ארץ מאחי יוסף שהמתינו עד שהאיר המנורה כדכ"ג יהודה אצל אור שהוא שם דבר אינו אלא לילה: בכי טוב. היינא לדרך יכנס ערביה לבית מלון בעוד החמה זורחת ולמחר ימתין עד הנך החמה וילא ואלו טוב לו שהאור טוב לו שנאמר צאור כי טוב ומה היא טובתו * מפני החיות ומפני הלסטים * : וכאור בקר. השמש משמע לן דשם דבר הוא והכי קאמר דוד וכאור זה דהיינו צדק כן יזרח שמש לצדיקים שיצאו מאפילתן לעולם הנצח: מי כתיב אור בקר. דהיינו שם דבר וימלא אור הוא צדק וכן יזרח שמש: וכאור בקר כתיב. ואין זה שם דבר אלא כמאיר של צדק יזרח שמש כשמתחיל הצדק להאיר בעולם הזה והוא חשך ואפל בעלות השחר * נוגה כורחת השמש של עכשיו תהיה אותה שעה לצדיקים לעתיד לצא לפי שיהא אור החמה גדול מאד ואפילו עלות השחר שלה יאיר בהנך החמה של עכשיו: *מאיר ובא קראו יום. משעה שמתחיל להאיר והאי אור לאו שם דבר הוא: והא קיימא לן. בשמעתא קמייתא דברכות * : עד צאת הכוכבים יממא.

נושא
הגדרה של "אור" במשנה

מבנה
קושיות על שיטת רב יהודה שאור = לילה

קושיות על שיטת רב הונא שאור = יום

אדם לר"ך לזיזהר שיצא צבי טוב והא דנקט כניסה תחלה היינו משום דאורתא דגמרא למינקט הכי כמו מטפס ועולה ומטפס יורד צדק עושין פסין (דף כ: א) דנקט עליה תחלה וצפ"ו צמה מדליקין (דף י: א) צין השמשות כהרף עין זה נכנס וזה יוצא וקשה הא דר"ש רב יהודה הא דרשה גופה * מקרא אחריתא דלא תלאו צדק הכונס (דף י: א) ואומר רשב"א * דלר"י תרי קראי הצדק אור לר"ך לעיר אחרת ואפי"ו היכא דליכא למינח למזיקין כגון אחי יוסף דהו"ו י"א * והטעם מפני הפחיתים וקרא דלא תלאו איצטרך לעירו ומפני המזיקין:

וכאור בקר בעו"ם הוה. פי"ר דהיינו עד חצי היום כדמוכח צפ"ו תמיד נשחט (דף י: א) דעד ר' שעות נקרא צדק כעין זה יהיה תחלת זריחת השמש דהיינו הנך החמה לצדיקים לעתיד לצא: זה יהיה תחלת זריחת השמש דהיינו הנך החמה לצדיקים לעתיד לצא: זה יהיה תחלת זריחת השמש דהיינו הנך החמה לצדיקים לעתיד לצא: זה יהיה תחלת זריחת השמש דהיינו הנך החמה לצדיקים לעתיד לצא:

כדכתיב מעלות השחר ועד לאת הכוכבים דעורא (נחמיה ד: א) * . מרין הכי: קרייה רחמנא לנהורא בו. האי ויקרא לאו קריאת שם הוא דתימא שקרא את שם האור יום אלא קרא לבריאה המאירה שצדק מהודק מעטה לצושו * : ופקדיה אמצותא דיממא. נזרה לשמש ציוס ולחושך נזרה לשמש צלילה. קרא כמנך שקרא לעבדו שיצא לפניו הא קמ"ל דאור כוכבים נמי אור הוא. לעולם כוכבים המאירים קאמר ודקא קשיא לך הא שאינן מאירין לא הא דנקט כוכבי אור לאו למעוטי כוכבים שאינן מאירין דכל כוכבים יש להם אור וליכא למעוטי מידי וקרא אשמעינן דאור כוכבים קרוי אור ונפקא מינה לגודר הנאה מן האור שיאסר צאורן של כוכבים: **והא** קיימא לן עד צאת הכוכבים יממא הוא. אומר ר"י דפשיטא ליה לגמרא דעד לאת הכוכבים יממא הוא. ואנחנו עושים במלאכה מעלות השחר עד לאת הכוכבים ואומר * והיה לנו הלילה משמר והיום מלאכה ומהתם נמי מוכח דעד לאת הכוכבים יום הוא ולא קשה מההוא קרא לתנאי דפרק צמה מדליקין (דף י: א) דקאמר ר' יהודה משתקע החמה כל זמן שפני מזרח מאדימין ואיכא למאן דאמר התם שני חלקי מיל שהוא לפי הנראה שעה גדולה לפני לאת הכוכבים דאין אנו צקיאין צלאת הכוכבים כדאמר התם * לא כוכבים גדולים הנראין ציוס ולא כוכבים קטנים הנראין צלילה אלא ציונים: **(ברתנן *)** הגודר מן האור. מיהו היכא דלשון צני אדם אינו כלשון המקרא אוליין אחר לשון צני אדם כדאמרין צערכין (דף י: א) גבי האומר משקל ידי עלי מדאורייתא קיצורת כולה צנדרים הלך אחר לשון צני אדם דהיינו עד הארבע * :

Inverse Triangles

An inverse triangle indicates that the Gemara is now exploring the opposite position from that represented by a regular triangle.

This example, from the first amud of Pesachim, is similar to the previous example:

Immediately following the Mishnah, **two names appear in boxes** – indicating the main protagonists of the sugya, Rav Huna and Rav Yehuda.

The **gray boxes** on the right side of the page indicates that the נושא (topic) is "הגדרה של 'אור'" במשנה – "what is the definition of the word 'ohr' that is used in the Mishnah."

Below that, the gray box entitled מבנה (structure) explains that a triangle indicates whenever the Gemara is bringing a kasha against Rav Yehuda's opinion that "ohr" means night. And an "inverse (upside-down) triangle" indicates a kasha against Rav Huna's opinion that "ohr" means day.

Thus in the Gemara text itself, the **first 3 triangles** – which are right-side-up – denote kashas on Rav Yehuda, while the 4th triangle – which is inverted – indicates that the kasha is now going the other way, against Rav Huna. For the fifth kasha, the triangle is right-side-up – i.e. another kasha on Rav Yehuda.

Besides giving a clear picture of the basic structure, these markings provide a constant reinforcement of the primary building blocks of the sugya. Anytime one begins to lose track of the back-and-forth flow of the sugya, a quick glance at the gray box מבנה tells us that this right-side-up triangle is a kasha on Rav Yehuda's opinion that "ohr" means night.

In the thin margin between the Gemara and Rashi are **5 small, numbered triangles**. These numbers assist greatly in a shiur setting or learning with a chavrusa: When wanting to refer back to one particular kasha, it is much easier to say, for example, "Look back at triangle #3"; everyone can immediately locate the line of Gemara under discussion, and put it in proper context as a kasha on Rav Yehuda. This saves time, and ensures that no one gets left behind.

Note, by the way, that there is no "boxed text" following each of these triangles. That's because the source of these kashas are not Tanaic statements, but rather brought from p'sukim.

In this sugya – the machlokes between Rav Huna and Rav Yehuda – the series of triangles continues for 3 amudim, for a total of 15 back-and-forth questions, all numbered for easy reference. What would otherwise be a rather long and intimidating sugya suddenly becomes far more manageable.

In a shiur setting, a rebbe could give over all the main markings when beginning the sugya, to set up the big picture and give students an expectation of how this sugya is structured. Alternatively, students could use a pre-marked Gemara which would display the general and flow ahead of time. This is like looking at a road map before starting out on a journey. Becoming familiar with the total distance of the journey, as well as the landmarks along the way, adds an invaluable degree of confidence and security during the course of the journey itself.

קלא: רבי אליעזר דמילה פרק תשעה עשר שבת

כדאיחא צפ"ק דיצמות (דף ו.י) וי"ל דהכא הכי גמרי מה מנינו צהנך שמנות ונהגות צצצת ומכשיריה דחו צצת אף כל שמנות ונהגות צצצת ומכשיריה דחו צצת הלכך לא שייך למילף מציוד דהיינו המנוה עליה ולא מכשיריה דשחוט לי צצל לי היינו כיצוד עמנו כשמתקן לו מאכלו והצנין נמי הוה מנוה אחת¹⁰

בשבת. מדלל כתיב צראשון לדראש אחא צכל יוס שהוא ראשון לחג: וצמאי איצטריך דרביי. להאי ואפילו צצצת אי נימא לטולטל כדמשמע קרא לקיחה טלטול צצלמא הוא ועדיין צצמתן תורה לא נאסר טלטול דאיצטריך קרא למישרי להאי: אצא צמכשיריו. דאיסורא דאורייתא הוא: מה צדהין ימים ואפילו צצירות. כדילפינן צצמסכת סוכה (דף מג.): וצכתוב רחמנא בצולב. דמכשירין דחו: וניתו. עומר ושמי הלחם מיניה ולמה ליה דכתביה צכולהו: אי מצולב. צמה מנינו מלולב שהוא מנוה ומכשיריו דוחין אף סוכה שהיא מנוה מכשיריה דוחין: גמר ד' ימים בו. וצג"ש אחי ליה ואצ"ג דאינה מופנה משני דדיס דהא גצי לולב חד צצצת ימים הוא דכתיב ודרשינן לרי אליעזר למעוטי לילות כיון דגלי צצתנא צצומר ושמי הלחם ולולב גילוי מילתא צצלמא הוא ולא פרכינן עלה גימגום¹¹ (א): וניתו הנך. עומר ושמי הלחם מיניה: אי מוסוכה שכן נהגת בצצירות כבימים. ואילו מנה לילה הראשון חוצה ותו לא כדאמרין צצפסחים (דף קב.): וצכתוב רחמנא. צצדיא צצמנה וצגמרו הנך כולה מיניה: בנשים כבאנשים. כדילפינן צצפסחים (דף מג.): לא תאכל עליו חמץ צצצת ימים וגו' כל שיטנו צצל תאכל חמץ ישנו צצקוס אכול מנה ושים איתנהו צצל תאכל חמץ דכל מנות לא תעשה צין שהזמן גרמא צין שאין הזמן גרמא חיצות לאפוקי סוכה ולולב דליתנהו צצנשים דמנות עשה שהזמן גרמא היא: וצמאי. האי קרא¹² הי מילתא דתרועה אחא למישרי צצצת אי לתקיעה לא איצטריך דאפילו תקיעת הרשות לית צה איסורא דאורייתא: מצאבת עבודה. של טורח: וגמרי מהרדי. צצמסכת ראש השנה (דף גב.): שאין תלמוד לומר צחדש השביעי דהא צצמה קראי כתב לן דיוה"כ צצחדש השביעי מה ת"ל צחדש השביעי שיהו כל תרועות משל¹³ חדש השביעי שוות: נצטרו עבדים צצבתיהם. קריאת דרוז דיוצל תליה צה הלכך חציצא: אי מצולב. מאחת מכולן: כדאמרינן. איכא למיפרך צכל הנך חדא צד חמור האמור צה לעיל: שאס

כל שענתא ושעתא זמניה הוא אלא אמר רב נחמן א"ר יצחק¹⁴ ואיתימא רב הונא בריה דרב יהושע¹⁵ הואיל ובידו להפקירין: אמר מר ר"א¹⁶ וכל מכשיריו דוחין את השבת דברי ר"א¹⁷ מנא ליה לר"א הא אי מעומר ושתי הלחם שכן צורך גבוה אלא אמר קרא¹⁸ ביום ביום אפילו בשבת ולמאי הלכתא אילימא לטלטול איצטריך קרא למישרי מלטול אלא למכשיריו ורבנן ההוא מיבעי ליה ביום ולא בלילה ור"א ביום ולא בלילה מנא ליה נפקא ליה¹⁹ מושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים ימים ולא לילות ורבנן איצטריך ס"ד אמינא ניילף שבעת ימים²⁰ מסוכה מה להלן²¹ ימים ואפילו לילות אף כאן ימים ואפילו לילות קמ"ל וליכתוב רחמנא בלולב וניתו הנך ונילפו מיניה משום דאיכא למיפרך מה ללולב שכן טעון ארבעה מינים: סוכה וכל מכשיריה דוחין את השבת דברי רבי אליעזר²² מנא ליה לר"א הא אי מעומר ושתי הלחם שכן צורך גבוה הוא אי מלולב שכן טעון ארבעה מינים אלא גמר²³ שבעת ימים²⁴ מלולב מה להלן מכשיריו דוחין את השבת אף כאן נמי מכשיריה דוחין את השבת וליכתוב רחמנא בסוכה וניתו הנך וניגמור מיניה משום דאיכא למיפרך מה לסוכה שכן נהגת בלילות כבימים: מצה אכל מכשיריה דוחין את השבת דברי ר"א²⁵ מנא ליה לר"א הא אי מעומר ושתי הלחם שכן צורך גבוה אי מלולב שכן טעון ארבעה מינים אי מסוכה שכן נהגת בלילות כבימים אלא גמר²⁶ חמשה עשר²⁷ חמשה עשר מחג הסוכות מה להלן מכשיריה דוחין את השבת אף כאן מכשיריה דוחין את השבת וליכתוב רחמנא במצה וניתו הנך וליגמור מיניה משום דאיכא למיפרך מה למצה שכן נהגת בנשים כבאנשים: שופר וכל מכשיריו דוחין את השבת דברי ר"א²⁸ מנא ליה לר"א הא אי מעומר ושתי הלחם שכן צורך גבוה אי מלולב שכן טעון ארבעה מינים אי מסוכה שכן נהגת בלילות כבימים אי ממצה שכן נהגת בנשים כבאנשים אלא אמר קרא²⁹ יום תרועה יהיה לכם ביום ביום אפילו בשבת ולמאי אילימא לתקיעה הא³⁰ תנא דבי שמואל³¹ כל מלאכת עבודה לא תעשו יצתה תקיעת שופר ורדיית הפת שהיא חכמה ואינה מלאכה אלא למכשירין ורבנן ההוא מיבעי ליה ביום ולא בלילה ור"א ביום ולא בלילה מנא ליה נפקא ליה³² מביום הכפורים תעבירו שופר בכל ארצכם וגמרי מהרדי וליכתוב רחמנא בשופר וליתו הנך וליגמור מיניה מתקיעת שופר דראש השנה ליכא למיגמור שכן מכנסת זכרונות של ישראל לאביהן שבשמים מתקיעות [שופר] דיוה"כ ליכא למיגמרי³³ דאמר מר תקעו ב"ד שופר³⁴ נצטרו עבדים לבתיהם ושדות חוזרות לבעליהן: (אמר מר³⁵) גילה וכל מכשיריה דוחין את השבת דברי רבי אליעזר³⁶ מנא ליה לר"א הא אי מכולהו גמר כדאמרינן ועוד מה להנך שכן

שכין טעון ארבעה מינים. אף על גב דעומר ושמי הלחם נמי מצדין עמיהן כששים ויין ליטוקן ושמן למנחות שאני ד' מינין צצלולב דמעבדין זה את זה כדאמר צצפרק הקומץ (מנחות דף טו.) וצפרק התכלת (שם דף מה.) [אמרין] הכצעים אין מעבדין לא את העומר³⁷ ולא את שמי הלחם³⁸ והיינו טעון ד' מינין שאין מנות לולב כלל צלא ד' מינין אכל צצלו יכולה להיות מנוותן צלא ד' מינין. הרב פור"ת: אי מעומר בו. הכא לא דייקא תלמודא למילף מצינייהו דהכי אורחיה דתלמודא זימנין דייק וזימנין לא דייק ואי הוה דייק הוה משכח פירכי הרב פור"ת א"י מילתא דאחא צמה האד טרם וכתב לה קרא כמו מילתא דאחא צקל ותומר³⁹ והאי דקאמר תלמודא ניכתוב רחמנא צהאי ותייתי אידך מיניה פירוש ומאי צריך קרא היינו משום דאי צלא מה האד הוה מצי למילף הן מנוה מאידך לא הוה כתב רחמנא קרא כיון דהוה פשוט כל כך דלא דמי למילתא דאחא צק"י דהוא פשוט יותר: שבעת ימים (ד' מצולב. מופנה הוה משני דדיס גצי לולב לא איצטריך דאצ"ג דדרשינן ימים ולא לילות מיהו לא הוה צריך למיכתב צצצת כלל דהוה מצי למיכתב ושמתת לפני וגו' צימים והוה לשון צצצת מיותר לג"ש וא"ת ורי אליעזר הכי דריש ימים ולא לילות כיון דאית ליה ג"ש היא גופה ניילף מסוכה מה להלן ימים אפילו לילות אף לולב ימים ואפילו לילות יש לומר דלית לן למילף צג"ש מילתא דלשון ג"ש גופא מוכחא דאינו כן דימים משמע ולא לילות: ואי מסוכה שכן נהגת בלילות כבימים. משמע דצעי למימר תאמר צצמנה שאינה נהגת צלילות צצמיים וצצדצה עיקר מנותה צלילה הראשון שנאמר צצצד צצכלו מנות (שמות ט') והכי הוה מצי למימר שכן נהגת צימים וצלילות:

נפקא זיה מביום הכפורים. וגמרינן מהדדי כדדרשינן צראש השנה⁴⁰ שיהו כל התקיעות של חודש השביעי שוות כדפירש צצקונטרס ורבנן סברי דלא שייך לאקשוי⁴¹ אלא לומר שסדר תקיעות יהיו שוין דלענין סדר תקיעות מייתי

נושא
מכשירין דוחין את השבת

מבנה
חמש דוגמאות של רבי אליעזר

מביעי ליה ביום ולא בלילה מנא ליה נפקא ליה מביום הכפורים תעבירו שופר בכל ארצכם וגמרי מהרדי וליכתוב רחמנא בשופר וליתו הנך וליגמור מיניה מתקיעת שופר דראש השנה ליכא למיגמור שכן מכנסת זכרונות של ישראל לאביהן שבשמים מתקיעות [שופר] דיוה"כ ליכא למיגמרי³³ דאמר מר תקעו ב"ד שופר³⁴ נצטרו עבדים לבתיהם ושדות חוזרות לבעליהן: (אמר מר³⁵) גילה וכל מכשיריה דוחין את השבת דברי רבי אליעזר³⁶ מנא ליה לר"א הא אי מכולהו גמר כדאמרינן ועוד מה להנך שכן

לה התם אכל לומן דיום ודאי לא איתקש דע"כ זמנא אינו שוה שזה צראש חודש זה צעשור לחודש: והתני

Diamonds

Diamonds are used to indicate a series.

This Gemara, from the 19th perek of Shabbos (Rebbe Eliezer d'Milah) is discussing the famous machlokes between Rebbe Eliezer and Rebbe Akiva as to what extent Milah overrides Shabbos: Is it only the actual Milah itself, or even **מכשירי מינה** - the preparatory steps (e.g. preparing a Milah knife).

Here, the Gemara brings 5 short baraisas where Rebbe Eliezer's rule – **מכשירין דוחין את השבת** - is applied to various mitzvahs: Lulav, Sukkah, Matzah, Shofar and finally, Milah.

This information is indicated in the **gray boxes** on the right side of the page. The gray **box entitled נושא** (topic) is **מכשירין דוחין את השבת** – “preparatory steps override Shabbos.” And the **box entitled מבנה** (structure) notes that the Gemara will bring 5 examples of Rebbe Eliezer's shita. The **small diamond** in the gray box indicates that this series of examples will be marked with diamonds.

Scanning down the page, we see that each of these key words – Lulav, Sukkah, Matzah, Shofar and Milah – is marked with a **diamond**.

Further, if we look in the thin margin to the right of the Gemara text (between the Gemara and Tosfos), the **five small diamonds** (number 1 through 5) give a clear and unobstructed view of where these 5 examples are located throughout the amud.

Back in the Gemara text, we see that each diamond is followed immediately by a Baraisa – which is **boxed** – indicating that these 5 examples are all Tanaic sources. With the boxes, we know where each Baraisa begins and ends – and where the Gemara's Amoraic discussion begins. Also, the boxes enable us to easily see how each Baraisa ends with the name “Rebbe Eliezer” – the author of the shita under discussion, **מכשירין דוחין את השבת**.

The diamond markings lift these five key words off the page, giving a visual snapshot of the Gemara structure and clarifies pshat. Yet this is much more than simply highlighting words for emphasis; it is also an invaluable aid for chazara and memorization. If you close the Gemara and try to remember 400 words on a page, only the gifted have a realistic chance. But with a visual image of the structure and a few key words, the entire amud can be readily reconstructed from memory.

For this sugya, why were diamonds in particular selected as the marking? Often there will be multiple series' on the same amud, and although there is no inherent difference what geometric shape is used to mark a series, we like to reserve the triangle shape for times when opposing shitas need to be indicated with triangles and inverse triangles. So in this instance, diamonds are a good alternative. And in the event that additional series markings are necessary in the same sugya, we can use any other geometric shape that is easily distinguishable – e.g. the bowtie, house or volcano.

טו: הלוקה עובר פרתו פרק שני בכורות

איכא דאמרי תזבח ואכלת וכו'. מהכא מפיק גיזה ומלכז דאסור ובשר אורחיה קדרא ולא דריש ואכלת לאפוקי כלבים: אלא דאיבער לפני פדיון ואיתליד לאחר פדיון. הילכך אסירי וקדושה לית להו לא ליקרב ולא למימיהן כדמפרש לקמן מה תהא עליהן: הא לפני פדיון. נולדו מיקדש נמי קדשי: מנא ה"מ. דלפני פדיון אס נולדו קדשי: זכר לרבות את הולד. גבי שלמים כתיב (ויקרא א) אס זכר אס נקבה תמים וקרא יתירא הוא ^(ב) דנישתוק קרא מיניה ומללא קצב צה זכר כדקצב צעולה ממילא דנקבה נמי חזיא זכר ונקבה תו למה לי זכר לרבות ולד שלמים ואי קשיא

מיפוק ליה מאסר יהו לך תריץ תנאי היא איכא דמיימיה לה מהכא ואיכא דמיימיה לה מהכא והכי מפרש במסכת תמורה צפרק אלו קדשים (דף טו): ויד תמימים. ולד צהמה תמימה: ויד בעלי מומין. (וכולן) שקדס הקדשן את מומין: אותן וידות שפאחד פדיון. נולדו ונתעברו קודם פדיון מה תהא עליהם דהא לא חזו לא לגופן ולא למי כדמפרש רב הונא: הנה דנולדו לפני פדיון מיפליג פליגי בהו. צהא דאמרן לעיל אס זכר לרבות ולד בעלי מומין: איכא פאמן דאמר. צמס' תמורה צפרק אלו קדשים (סג) קדשי ליקרב: ואיכא פאמן דאמר קדשי פדיון. עד שיממנו ומכרו ויפלו דמיהן לנדבה: כונסן פליגי. לחדר והס ממיס צרענ: קדושה דחיה. דאית צהו תרמי לריעותא חדא דלמנות בעלי מומין שנלוו ונדמו ועוד דלאחר פדיון נולדו והן עממן אין יכול להתפסן לקדושה גמורה להקריב הואיל ואידתו תו לא מיחזי: ^(א) אלא אימי צמיתפס פדיון. צקדושתן כדי שיאלו הן לחולין שכבר יאלו קדושתן ^(ב) אגז פדיון דלמן דהאי דאסורין גזרה צעלמא הוא כדלקמן אצל מדאורייתא עובר ירך אמנ הוא ופקעה קדושתן (ג) לפדיון אמנ כדאמרן לעיל גבי קדושת דמיס דולדן מותר לאחר פדיון קדושת הגוף נמי לא שנה דאין חילוק צין קדושת הגוף לקדושת דמיס לענין פדיון אלא שזה צריך מוס וזה אין צריך מוס: פמימרא דבני פדייה גינהו. צתמיס כלומר דשיך למימר צהו לשון פדייה קודם שימפסין צתמיס והא לא אלימי: סמוך פדיון אמנ מתפסין פשם אותו ובה. דהשתא חיללא עלייהו קדושה לעממן דמשפניהו ולא פקעה קדושתייהו על ידי פדיון אמנ וממתין עד שיממנו ופריק להו: ושעמא מאי. אמר רב הונא מומתין ולא מתקין להו כרבי תינא: אמר ר' פיי גורו בו. אי אמרת אית להו תקנתא לולדות אחי לגדל עדריס מפסולי המוקדשין כדי נפיל ציה מומא צצהמת קדשים לא פריק ליה (האי) ואחי למיכליהו צלל פדיון אצל כי מפסדין לולדות ממנה לפדות את האס מיד כשפול צה מוס מפי רבי אליעזר וצתשצתו ל"א צין למ"ד מומתין צין למ"ד מתפסין מאי טעמא אטרחהו רבנן לשצקניהו צאסורייהו גזרה שמא יגדל עדריס עדריס שילדו גס אותן ולדות ואחי צהו לדי תקלה אצל לאחר שיפדס לא איכפת אס יולדין דוולד צבי ואלו גינהו. ל"א ועיקר מפי המורה וטעמא מאי אמתני קא מהדר דמאי טעמא אסור אחר פדיון אמנ הא פקע קדושתייהו צפדיון אמנ כי היכי דפקעה גבי קדושת דמיס דולדן מותר לאחר פדיון כדאמר לעיל גזירה שמא יגדל מפסולי המוקדשין שיפדו עדריס לנורץ (א) דולדות הנולדים לאחר פדיון ואחי צהו לדי גיזה ועבודה אצל לעיל גבי קדס מומן להקדישן לא גזרינן משום מילתא דלא שכיחא היא דהא אמרינן צמסכת תמורה (דף טו): המתפסין בעלי מומין למוצא עובר צתמשה לאין וצקדס הקדשן למומן גופייהו דשרינן דליעבר ואיתיליד לאחר פדיון ולא גזרינן ^(ב) (דמילתא דלא שכיחא) כיון דאסרת להנך דליעבר לפני פדיון לא אחי לדחייניהו: מהו שיתפסין. לאותן ולדות צצמעי פסולי המוקדשין לאיוו זצח שירצה: אין מתפסין. אלא לאותו זצח: בשעריך. כתיב צצכור וכי יהיה צו מוס וגו' בשעריך תאכלנו (צברים טו) וצפסולי המוקדשין כתיב אשר נתן לך ככל שעריך (סג טו): אשר יבוכר פא יקדיש איש אותו. אלמלא לא חל עליה שום קדושה אחרתי: ואין צופא את הארבעים. ואע"ג דאסירי צציה קודם פדייה לא לקי עליה כדי כתיב לא תגו אקדשים גמורין כתיב ואסורא מיהא איכא כשאר נהנה מן ההקדש: בין לפני פדיון בין פאחר פדיון אין עושין תמורה. דטוב מעיקרו צענין כדפרישית לעיל: לפני פדיון מועלין בהן. דהא נהנה מן ההקדש דלא גרעי מקדשי צצק הציט: וידותיהן חולין. אפילו נתעברו קודם פדיון ונולדו אחר פדיון: ונפדין תמימים. אס נתעברו וילדו קודם פדיון: אין פך בהם אלא מוצות עיזין בלבד. שמעלין אותן צדמיס: ובין לפני פדיון ובין פאחר פדיון עושין תמורה. ולקמן קאמר דתמורה שלאחר פדיון ממה: פאחר פדיון אין מועלין בהן. דאיתקוש לצבי ואלו אצל לענין גיזה לא דכתיב תזבח ולא גיזה: וידותיהן קודש. אס נתעברו קודם פדיון: ואין מתפסין פכפ' זצח שירצה. והיינו דרצ ששת: לאתי

איכא דאמרי ^(א) תזבח ואכלת ^(ב) אין לך בהן ^(ג) היתר אכילה אלא משעת זביחה ואילך אבל פודין את הקדשים להאכילן לכלבים ^(ד) (ה"ג דאמר): וולדן ^(א) וחלבן אסור לאחר פדיון: היכי דמי אימיא דאיבער ואיתיליד לאחר פדיון אמאי ולד צבי ואיר גינהו אלא דאיבער לפני פדיון ואיתיליד לאחר פדיון הא לפני פדיון מיקדש נמי קדשי מנא הני מילי ^(א) דתנו רבנן ^(ב) זכר לרבות את הולד ^(ג) ונקבה לרבות את התמורה ואין לי אלא ויד תמימין ותמורת תמימים וידי בעלי מומין ותמורת בעלי מומין מנין כשהוא אומר ^(ד) אם זכר לרבות ויד בעלי מומין אם נקבה לרבות תמורת בעלי מומין אותן ולדות שלאחר פדיון מה תהא עליהן לפני פדיון מיפליג פליגי בהו איכא פאמן דאמר קדשי ליקרב ואיכא פאמן דאמר קדשי לרעייה דלאחר פדיון מה תהא עליהן אמר רב הונא כונסן כפייה והן מתין דהיכי ליעביד ליקרביניהו ^(א) מכח קדושה דחיה קאתו ליפרקיניהו לא אלימי למיתפס פדיון אמרי במערבא משמיה דרבי חנינא ^(ב) סמוך לפדיון מתפסין לשם אותו זבח סמוך לפדיון למימרא דבני פדייה גינהו אלא אימא סמוך לפדיון אמנ מתפסין לשם אותו זבח טעמא מאי אמר רבי לוי ^(א) גזירה שמא יגדל מהן עדריס עדריס/בעא מיניה רבינא ^(ב) מרב ששת מהו שמתפסין לכל זבח שירצה א"ל אין מתפסין מאי טעמא אמר ליה גמר ^(א) בשעריך ^(ב) בשעריך מכבור מה בכור אין מתפסין כלל זבח שירצה דכתיב ^(א) אך בכור אשר יבוכר לה' בבמה וגו' לא יקדיש איש אותו אף הני אין מתפסין לכל זבח שירצה תניא כוותיה דרב ששת ^(א) קדשים ^(ב) שקדם מום קבוע להקדישן ונפדו חייבין בבכורה ובמתנות בין לפני פדיון בין פאחר פדיון הגוז והעובד בהן אינו סופג את הארבעים בין לפני פדיון בין פאחר פדיון אין מועלין בהן וולדותיהן חול ונפדין תמימים ומתפסין כלל זבח שירצה כללו של דבר הרי הן כחולין לכל דבריהם אין לך בהם אלא מצות "עלוי בלבד אבל קדם הקדישן את מומן או מום עובר להקדישן ולאחר מכאן נולד מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות בין לפני פדיון בין פאחר פדיון הגוז והעובד בהן סופג את הארבעים ובין לפני פדיון בין פאחר פדיון עושין תמורה לפני פדיון מועלין בהן ולאחר פדיון אין מועלין בהן וולדותיהן קודש ואין נפדין תמימין ואין מתפסין לכל זבח שירצה כללו של דבר הרי הן כתקדש לכל דבריהם ואין לך בהן אלא היתר אכילה בלבד כללו של דבר דרישא לאתויי שוחטין בחוץ דפטור כללו של דבר דסיפא לאתויי

מה בכור אין מתפסין פכפ' זצח שירצה. פ"י משנולד אצל צמעי אמנ יכול לשנותו לזבח אחר כדתנן פרק כ"ד מערימין (תמורה דף טו): ומכ"מ ילפינן מיניה שפיר ולדות פסולי המוקדשין דאין משנן לזבח אחר פכפי צמעי אמנ ^(א) למ"ד צמעי אמנ הן קדושין כמו שאין יכול לשנות צכור משחלה עליו קדושת צכור הכי נמי פסולי המוקדשין שהי קדושין צכר אין יכול לשנות צצח אחר אפילו למ"ד צהוימין קדושין לא דמו לצכור קודם שנולד דהני עומדין ליקדש מכה אמנ שקדושה צכר: ומתורה

נושא
אין מתפסין לכל זבח שירצה

Dot Underline

A dot-underline is used to indicate a key word or phrase.

This sugya, from the second perek of Bechoros, begins in the middle of the amud – following the double-slash, which indicates the start of a new sugya.

In this sugya, Rav Sheshes makes an assertion that **אין מתפיסין לכל זבח שירצה**. The name **Rav Sheshes** is **boxed**, in order to provide an anchor reference to the main character in this sugya, and the words **אין מתפיסין** are **dot-underlined** to highlight it as the main point.

This information - **אין מתפיסין לכל זבח שירצה** – is also indicated in the gray box **entitled נושא** (topic) on the right side of the page.

The Gemara brings a Baraisa to support Rav Sheshes. The **Baraisa** is **boxed**, to designate it as a Tanaic source.

This is a long Baraisa – 11 lines and 137 words – most of which is tangential to our discussion. Accordingly, anyone learning this sugya will find it challenging to locate the key point that is needed to support Rav Sheshes.

Toward the end of the Baraisa, five words are highlighted by a **dot underline** **אין מתפיסין לכל-זבח שירצה**. This provides absolute clarity on the few words that proves the point under discussion. It also links up with the same phrase that was dot-underlined prior to the Baraisa, when Rav Sheshes initially made his assertion.

This enables a more confident and secure reading of the entire Baraisa, sparing the frustration of constantly trying to plug Rav Sheshes into other points that are not directly relevant to our discussion.

Now look at the last Rashi on the amud. Rashi refers to those same 5 dot-underlined words - **אין מתפיסין לכל זבח שירצה** – and points out that those are the key words which prove the point of Rav Sheshes. In essence, the phrase that we dot-underlined in the Baraisa actually takes Rashi's explanation and applies it visually to the Gemara text itself. (This is colloquially referred to as a "marking Rashi.")

The words of Rashi are also **dot-underlined**, showing a quick and clear link between the key dot-underlined words in the Baraisa, as well as the dot-underline in the original statement of Rav Sheshes itself. This 3-pronged linkage becomes even more helpful in the context of the larger sugya, as more information is added, and the danger arises that this key point of Rav Sheshes – and its location on the amud – could become obscured.

לו:

במה מדליקין פרק שני שבת

נפקא מינה לגיטוי נשים. מה שפי' בקונטרס לענין שינה שם עירו וסם עירה אין נראה לרשב"א דצבל הוא סם מדינה ולא סם העיר כדאמר צפרק עשרה יוחסין (קדושין 77 ע"ב). כל הארצות עיסה לארץ ישראל וארץ ישראל עיסה לצבל וקאמר נמי התם ע"ד היכן היא צבל ולא אשכחן שום דוכתא עיר ששמה צבל אלא מדינה היא ואין כותבין סם מדינה צגט:

מה שפי' בקונטרס לענין שינה שם עירו וסם עירה אין נראה לרשב"א דצבל הוא סם מדינה ולא סם העיר כדאמר צפרק עשרה יוחסין (קדושין 77 ע"ב). כל הארצות עיסה לארץ ישראל וארץ ישראל עיסה לצבל וקאמר נמי התם ע"ד היכן היא צבל ולא אשכחן שום דוכתא עיר ששמה צבל אלא מדינה היא ואין כותבין סם מדינה צגט:

למאי נפקא מינה לגיטוי נשים: הדרן עלך במה מדליקין

הדרן עלך במה מדליקין

הדרן עלך במה מדליקין

כירה. עשויה כעין קדירה ונותנין קדירה לתוכה: קש. זבובת השצולין¹²: גבבא. הנגבב מן השדה אישטובל¹³: גפת. פסולת של שומשמן שהוליא שומן: עד שיגרוף. הגחלים משום דמוסיף הכל. וטעמא פרישנא צפרק דלעיל¹⁴ שמא יתהה צבוליס: או עד שיתן אפר. על גבי גחלים לכסותם¹⁵ ולנגס: בית שמאי אומרים. ונותנין עליה חמין אחר שגרפה ללא זריכי לצבולין דליכא למגור שמא יתהה: אב"ד לא תבשיל. דניחא ליה צבוליה ואחי לאחתי א"י נתקיימה מהשבתו ומיחוי כמבשל: (6) לא מחזירין. צבנת דמיחוי כמבשל: אף מחזירין. הואיל וגרוף¹⁷: גמ' קטום. היינו נתן אפר על הגחלים. דאפר מתרגמינן קיטמא: תרי בני. צית שמאי אומרים חמין וכו' ותו ומה צבא אחריתי נוטלין ולא מחזירין: ומה גמ' משהו. בגרוף וקטום: פלגיני גמי בדהחזיר. את המותר לשהות כגון חמין צית שמאי וחמין ותבשיל לצי"ה: אלא אי אמרת להחזיר תנן הכי קתני. כלומר ע"כ הכי מפרשא: ב"ש אומרים נוטלין וא"א מחזירין. ע"כ תבשיל קיימי דהא שרו צממין: הא תו למה ל"י. הא תנא ליה רישא אצל לא תבשיל: לעולם

כירה *שהסיקוה בקש ובגבבא נותנים עליה תבשיל בגפת ובעצים לא יתן עד שיגרוף או עד שיתן את האפר בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל בית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין: גמ' איבעיא להו האי לא יתן לא יחזיר הוא אבל לשהות משהו אף על פי שאינו גרוף ואינו קטום ומני חנניה¹⁶ היא דתניא **חנניה** אומר כל שהוא כמאכל בן דרוסאי מותר לשהותו על גבי כירה אע"פ שאינו גרוף ואינו קטום או דילמא לשהות תנן ואי גרוף וקטום אין אי לא וכל שבין להחזיר ת"ש מדקתני תרי בני במתני' ב"ש

אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל ב"ש אומרים נוטלין אבל לא מחזירין וב"ה אומרים אף מחזירין אי אמרת בשלמא לשהות תנן הכי קתני כירה שהסיקוה בקש ובגבבא משהו עליה תבשיל בגפת ובעצים לא ישא עד שיגרוף או עד שיתן אפר ומה הן משהו בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל וב"ה אומרים חמין ותבשיל וכי היכי דפליגי בלשהות פליגי גמי בלהחזיר שבית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין אלא אי אמרת להחזיר תנן הכי קתני כירה שהסיקוה בקש ובגבבא מחזירין עליה תבשיל בגפת ובעצים לא

חמין ותבשיל. נראה לר"י דסתם חמין ותבשיל היינו אפי' לא צביל כל זכרו אלא כמאכל בן דרוסאי דהא כי מוקי מתניתין להחזיר תנן הוי מתניתין כחנניה דשרי חמין ותבשיל להשהות על גבי כירה אפילו צבאניה גרופה אפילו לא צביל כל זכרו ולא כרבנן ואמאי דילמא מתניתין אפילו כרבנן ומתני' צממין ותבשיל שנתבשלו כל זכרן דמודו רבנן דמשהו ע"ג כירה שאינה גרופה וקטומה אלא ודאי

משהו דסתם חמין ותבשיל כמאכל בן דרוסאי דרבי מאיר ארצי שיש לדמות וסם¹⁸ אפרם צב"ה ואפילו אי סתם חמין ותבשיל לא היה צביל כל זכרו וכן לביית הלל צבאניה גרופה מדקאמר בגמרא (77 ע"ב): ואף רבי אשעיה סבר מחזירין אפילו צבנת דאמר רבי אשעיה פעם אחת כו' והעלנו לו קומקום של חמין ומוגנו לו את הכוס והחזרתוהו למקומו ואי לא אסיר בהומו כל זכרן מנא ליה דמחזירין אפילו צבנת דילמא הוהס כל זכרו ואם סתם חמין ותבשיל הוי צין צביל כל זכרו צין לא צביל אס כן סברי צית שמאי מנטמק ויפה לו אסור כיון דאסיר¹⁹ תבשיל שציל כל זכרו ומה שרי חמין שלה הומו כל זכרן והא יפה לו הוא ואור"י דודאי תבשיל אסרי צית שמאי משום דלעולם יפה לו אע"ג דנתבשל כל זכרו אצל חמין שאין יפה להם אלא עד כדי זכרן אצל מכאן ואילך רע להן כדמוכח לקמן²⁰ לא אסרי צית שמאי דליכא למיגור שמא יתהה דצבא חיתוי יומו כל זכרן: **וב"ה** אומרים אף מחזירין. אפילו צבנת מחזירין ה כדאמר בגמרא²¹ ולשון נוטלין נמי משמע דצבנת מיירא דצבול לא הוי צריך למיתני נוטלין ולמאן דאסר להחזיר אסר אפילו צבול לביית הלל כשאניה גרופה וצית שמאי אפי' בגרופה מדקאמר בגמרא לדברי האומר מחזירין מחזירין אפילו צבנת משמע דעיקר פלוגתא ר"י דאמר ר"ת מדקאמר לא יתן עד שיגרוף וא"ל לא יתן לא יחזיר הוא אלא יתן אף יגרוף או יקטום צבנת²² והוה ליה למימר אלא אס כן גרוף אלא צבול נמי אסור להחזיר ואת"ל מה שיעור הוא נתן לאסור צב"ש דהיכא דלסקו צבנתהו דשרי להחזיר ואומר ר"י דמשעיה שאל יוכלו להרתחו מנעוד יום אסור להחזיר ומיהו צבנת אפילו רותח אסור להחזיר דעבר צבנת נמי אסור להחזיר אפילו רותח משעה שאם היה קר לא היה יכול להרתחו מנעוד יום אסור להחזיר וקשה לרשב"א היכי שרי להחזיר קדירה על גבי כירה צבנת והא אמר צפרק המביא כדי יין (פ"ה דף 77 ע"ב) דצי"ס וקדירה וחצייתא ופוריא מלמטה למעלה אסור משום אהל ואור"י דכי אסרו חכמים אהל ערפי ה"מ כשעושה הדפנות תחלה ואח"כ הכיסוי אצל הכא שדופני הכירה כבר עשויות מאליהן לא אסור רבנן לאסור ליתן קדירה על גבה ומיהו הא דאמר בהמו"ט תפילין (עירובין דף 77 ע"ב) גבי דיכרי דרב הונא דאמר ליה כרוך דודאי ושייר צה טפח למחר מוסיף על אהל ערפי הוא משמע דצבא שזיר אסור אע"ג דהדפנות כבר עשויות אור"י התם משום דדמי אהל טפי אסור אפי' צבא עשיית דפנות אצל קדירה דלא דמי אהל כולי האי לא אסרו חכמים צבא עשיית דפנות: לעולם

כירה שהסיקוה בקש ובגבבא.

נראה לר"י דקש היינו זבובת השצוליס שנשאר צבנה הנקרא אשטובל צב"ה ונתן הוא הנקרא עם השבולת דהכי משמע לקמן צפרק שואל (לקמן דף 77 ע"ב): דקאמר צבנתא קש משכחת לה צמחוצר אלא חבן היכי משכחת לה ומסיק צבנתא סריא והא דאמר צריש המקבל (צבא מיע"ש דף 77 ע"ב): גבי מוקס שנהגו לקטור אינו רשאי לעקור משום דאמר ניחא לי דתיבתן ארעאי הוה ליה למימר דתיבתן דהנשאר צפרקע נקרא קש כדפירש רש"י¹² אלא משום דתיבתן משמע טפי לשון זבול נקט ליה¹³: לא יתן עד שיגרוף. פירש צקונטרס משום תוספת הצל ואין נראה לר"י דלפילו גרופה וקטומה היא מוספת הצל יותר מכמה דברים השנוין צבנת טוממין¹⁴ ועוד דחנניה שרי להשהות אף כשאניה גרופה ולא אסרו מוסיף הצל אלא דוקא צבנתהו אצל להשהות שרי¹⁵ וכשאניה גרופה אסרי רבנן דחנניה משום דילמא אחי לאחתי:

חמין ותבשיל.

נראה לר"י דסתם חמין ותבשיל היינו אפי' לא צביל כל זכרו אלא כמאכל בן דרוסאי דהא כי מוקי מתניתין להחזיר תנן הוי מתניתין כחנניה דשרי חמין ותבשיל להשהות על גבי כירה אפילו צבאניה גרופה אפילו לא צביל כל זכרו ולא כרבנן ואמאי דילמא מתניתין אפילו כרבנן ומתני' צממין ותבשיל שנתבשלו כל זכרן דמודו רבנן דמשהו ע"ג כירה שאינה גרופה וקטומה אלא ודאי

יחזיר עד שיגרוף או עד שיתן אפר ומה הן משהו בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל ובית הלל אומרים אף מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין אלא אי אמרת להחזיר תנן הכי קתני כירה שהסיקוה בקש ובגבבא מחזירין עליה תבשיל בגפת ובעצים לא

משהו דסתם חמין ותבשיל כמאכל בן דרוסאי דרבי מאיר ארצי שיש לדמות וסם¹⁸ אפרם צב"ה ואפילו אי סתם חמין ותבשיל לא היה צביל כל זכרו וכן לביית הלל צבאניה גרופה מדקאמר בגמרא (77 ע"ב): ואף רבי אשעיה סבר מחזירין אפילו צבנת דאמר רבי אשעיה פעם אחת כו' והעלנו לו קומקום של חמין ומוגנו לו את הכוס והחזרתוהו למקומו ואי לא אסיר בהומו כל זכרן מנא ליה דמחזירין אפילו צבנת דילמא הוהס כל זכרו ואם סתם חמין ותבשיל הוי צין צביל כל זכרו צין לא צביל אס כן סברי צית שמאי מנטמק ויפה לו אסור כיון דאסיר¹⁹ תבשיל שציל כל זכרו ומה שרי חמין שלה הומו כל זכרן והא יפה לו הוא ואור"י דודאי תבשיל אסרי צית שמאי משום דלעולם יפה לו אע"ג דנתבשל כל זכרו אצל חמין שאין יפה להם אלא עד כדי זכרן אצל מכאן ואילך רע להן כדמוכח לקמן²⁰ לא אסרי צית שמאי דליכא למיגור שמא יתהה דצבא חיתוי יומו כל זכרן: **וב"ה** אומרים אף מחזירין. אפילו צבנת מחזירין ה כדאמר בגמרא²¹ ולשון נוטלין נמי משמע דצבנת מיירא דצבול לא הוי צריך למיתני נוטלין ולמאן דאסר להחזיר אסר אפילו צבול לביית הלל כשאניה גרופה וצית שמאי אפי' בגרופה מדקאמר בגמרא לדברי האומר מחזירין מחזירין אפילו צבנת משמע דעיקר פלוגתא ר"י דאמר ר"ת מדקאמר לא יתן עד שיגרוף וא"ל לא יתן לא יחזיר הוא אלא יתן אף יגרוף או יקטום צבנת²² והוה ליה למימר אלא אס כן גרוף אלא צבול נמי אסור להחזיר ואת"ל מה שיעור הוא נתן לאסור צב"ש דהיכא דלסקו צבנתהו דשרי להחזיר ואומר ר"י דמשעיה שאל יוכלו להרתחו מנעוד יום אסור להחזיר ומיהו צבנת אפילו רותח אסור להחזיר דעבר צבנת נמי אסור להחזיר אפילו רותח משעה שאם היה קר לא היה יכול להרתחו מנעוד יום אסור להחזיר וקשה לרשב"א היכי שרי להחזיר קדירה על גבי כירה צבנת והא אמר צפרק המביא כדי יין (פ"ה דף 77 ע"ב) דצי"ס וקדירה וחצייתא ופוריא מלמטה למעלה אסור משום אהל ואור"י דכי אסרו חכמים אהל ערפי ה"מ כשעושה הדפנות תחלה ואח"כ הכיסוי אצל הכא שדופני הכירה כבר עשויות מאליהן לא אסור רבנן לאסור ליתן קדירה על גבה ומיהו הא דאמר בהמו"ט תפילין (עירובין דף 77 ע"ב) גבי דיכרי דרב הונא דאמר ליה כרוך דודאי ושייר צה טפח למחר מוסיף על אהל ערפי הוא משמע דצבא שזיר אסור אע"ג דהדפנות כבר עשויות אור"י התם משום דדמי אהל טפי אסור אפי' צבא עשיית דפנות אצל קדירה דלא דמי אהל כולי האי לא אסרו חכמים צבא עשיית דפנות: לעולם

נושא משמעות של "לא יתן" שבמשנה

מבנה קושיות על שיטת חנניה שמותר לשהות ע"ג כירה אע"פ שאינו גרוף ואינו קטום

Firebox / Long-point Marking / Squiggle Underline

- A Firebox highlights a key or controversial statement to which the Gemara gives extensive analysis.
- A Long-point Marking signals to keep reading and let the Gemara completely develop its point.
- A Squiggle Underline indicates complementary phrases or contrasting points.

At the beginning of the third perek of Meseches Shabbos, the Gemara is discussing the Mishnah's statement that one may not place (לא יתן) food on a kirah unless it is גרוף וקטום. The Gemara wonders whether the Mishnah's directive of לא יתן reflects the view of Chananyah who forbids "returning" food to the kirah (while permitting one to merely "leave" food on the kirah), or perhaps our Mishnah means to say that even "leaving" food on the kirah is also prohibited. The Gemara proceeds to bring a number of proofs both for and against the notion that our Mishnah reflects the view of Chananyah.

In applying the Gemara Marking System, two words at the start of the sugya – לא יתן – are double-underlined. Since the topic of our sugya is to examine the meaning of those words, the double-underline provides an anchor throughout. (This is also noted in the gray box entitled נושא on the right side of the page.)

Second, the name "Chananyah" is marked with a "firebox," a unique marking that highlights a key or controversial statement to which the Gemara gives extensive analysis. Indeed, Chananyah's statement will be subjected to a rigorous cross-examination extending for 3 amudim. The firebox marking – akin to "neon lights" – is used selectively, to give maximum emphasis to an especially key name or phrase.

Chananyah is a Tana, and thus his statement is marked with a box.

The Gemara begins its analysis of Chananyah's statement with a kasha, as denoted by the triangle. (On subsequent amudim, additional kashas against Chananyah are also marked with triangles, while sources that support his position are marked with inverse triangles.)

This is a very long kasha, extending 18 lines of Gemara, till the last word on the amud. In the thin margin to the right of the Gemara text (between the Gemara and Tosfos), there is a "long-point marking." This is a vertical dotted line, attached to a circled-letter Kuf which indicates exactly where the long kasha begins and ends. The letter kuf stands for "kasha."

Typically, when a kasha is introduced by a Baraisa, the Gemara will conclude its point within a few lines following the Baraisa. Here, the long-point marking is critical to counteract this expectation. Following this Baraisa, the Gemara first uses 8 lines to consider – and ultimately reject – the possibility that the Baraisa supports Chananyah, and only then does the Gemara explain why the Baraisa seems to contradict Chananyah. In other words, this kasha has its own internal back-and-forth, and the long-point marking is an instruction to not stop after reading after the Baraisa; do not think you know the question or have all the information before getting to the end. Keep reading and let the Gemara completely develop its point, which will culminate in a kasha far down the page – precisely where the long-point marking ends.

On this amud, another new marking is introduced: the squiggle-underline. This squiggle-underline indicates the two sections of this long kasha on Chananyah: בשנמא (the possibility that the Baraisa supports Chananyah) and אנלא (the ultimate kasha against Chananyah). Particularly in this case, with so many lines of text between them, the squiggle-underlines are important to visually tie the two parts of the kasha neatly together.

טו:

יציאות השבת פרק ראשון שבת

אתו אינהו גזור אגושא לשרוף בוי. וקשה למכילי זכוכית לא מירך כלום אפי' לפי המסקנא דהא ליכא למימר דמעיקרא גזור אזכוכית לתלות ולבסוף גזור לשרוף כדמסקינן אגושא דלכלי זכוכית לא שורפים כדלמרינן לקמן^ט דעבוד רבנן היכרא דלא לשרוף עליה תרומה וקדשים וי"ל לדוקא בטומאת גבן אמר לקמן דלין שורפין תרומה וקדשים דלינו טמא אלא משום דמדמי להו לכלי מתכות אבל שאר טומאות המטמאין מתורת כלי חרס שפיר שורפים תרומה וקדשים דהא דמו לגמרי לכלי חרס וכן גלאו הכי כריך לפרש כן לקמן^י ולספרים דגרסי הכא אלא מעיקרא גזור ולא קבלו מינייהו ואתו רבנן דשמונים שנה וגזרו וקבלו מינייהו למימרא דמחא גזרה הואי לשרוף והאמר אילפא כו' אחי שפיר דכלי זכוכית נמי בשינוא קמא מירך: **ואאוריא** לתלות. תימה דתנן במסכת אהלות (פ"ג מ"ג) אלו מטמאין צננגע וצמשא ולא צהאל עגס כשעורה וארץ העמים וי"ל דהתם מירי כגון שהציב עפר מארץ העמים לארץ ישראל אי נמי כו' שמעון דלמר^י קברי עכו"ם אין מטמאין צהאל דלא התמירו בארץ העמים יותר מקצריהם ועוד מירך^ז דהיא משנה נשנית קודם גזירה שגזרו על אורה אלא על גושא בלבד וכן משמע מדקאמר על גושא לתלות ועל אורה ולא כלום ואמאי קאמר ועל אורה ולא כלום לימא דמעיקרא גזור על תרוייהו לתלות ולבסוף גזור על גושא לשרוף ועל אורה כדקאי קאי אלא משום דמוכח ממתנימין דאהלות דמתחלה כשגזרו על גושא לא גזרו על אורה והא דדעי צמיר צפרק כהן גדול (דף נד: וס) ארץ העמים משום אורה גזרו עליה או משום גושא גזרו עליה הא פשיטא דלאורה נמי גזרו כדקאמר הכא אלא התם ה"פ משום אורה (א) גזרו עליה שלא יכנס באויר ארץ העמים בשום ענין אפי' ע"י שידה תיבה ומגדל או משום גושא שהוא מאהיל על הגוש כגון ע"י שידה תיבה ומגדל טהור^ח: **על** ששה ספקות שורפין. אומר ר"י דאפי' איכא ספקות יותר שורפין את התרומה עליהן כגון סככות ופרעות^ט וכיוצא באלו הכא לא חשיב אלא הנהו דתקינן באושא: **על** ספק בית הפרם. נראה לר"י דמירי צדה שנתרש זה קצר דטהור מדאורייתא ולא חיישין לעגס כשעורה ולא ספק בית הפרם. גזר: על ספק בית הפרם. כלומר על ספקו של בית הפרם כגון תרומה שנכנסת לבית הפרם דהוא שדה שאבד זה קצר^י היינו ספק דלא ידעין אם האהילה על הקצר אם לאו: וע"פ ספיקו ש"פ עפר ארץ העמים. דכל עפר ארץ העמים מספקא לן בקצר של מת: וע"פ ספיקו ש"פ בגדי עב הארץ. דכולהו מספקא לן שמה ישבה עליהם אשתו נדה^י דתנן (מגיגה דף י"ג:): בגדי ע"ה מדרס לפרושים: וע"פ ספק כלים הנמצאים. דלא ידעין אם טמאים הן: ספק רוקין. כל רוקין מספקא לן דלימלא דוז מיהו: וע"פ ספק מי רגלי אדם. הך ספק לא דמי להנך דלעיל אלא אפי' מספקא לן אם מי רגלי אדם הן אם מי רגלי בהמה הן דאיכא מרי ספיקו לקולא דאם תמני לומר דאדם שמה טהור: שבגדר מי רגלי בהמה. רצתא אשמעין דלא תימא מדמי דבהמה הני נמי דבהמה: ודאי מוגעין וספק טומאתן. יודע ודאי שנגע בהן תרומה אבל אינו יודע אם הם טמאים אם לאו כדמפרש בכולהו: שורפים. והיינו אגושא: באושא התקינן כמה שנים אחר חורבן כדלמרינן צ"ה (פ"ד דף טז:). גבי " מסעות נסעה שכינה: וא"ו חוציצין. לגבי טבילה: הופת והמור גרסינן: בב"י זכוכית. שהן חלקין ואין אדם מקפיד על טיט ודבר אחר הנדבק בהן לפי שנופל מאיליו והני הוא דמדבק טוהא וקפיד עלייהו ואין חוץ אלא דבר המקפיד עליו: כגון שנקבו. וטהרו מתורת כלי חרס דכלי חרס שצרתו מטהרת^י: והשו"ף תיובא אבר. דחשיב ליה ככלי מתכות דכל קבלת טומאתו משום אבר המעמידו הלך אית ליה טהרה במקוה: משאם. ולא אמרינן צטיל ליה מתורת כלי כשאר כלי חרס הנשבר דקצור הלך אחר המעמיד וטהרו כלי חרס עליו: וטוהר כלי מתכות עליו: א"א מעתה. הואיל ושיניהו ככלי חרס: נתר

אלא אתו אינהו גזור אגושא לשרוף ואאוריא ולא כלום ואתו רבנן דפ' שנה גזור אאוריא לתלות למימרא (ב) דחרא גזירתא הוה לשריפה^ט והאמר אילפא ידים תחלת גזירתן לשריפה ידים הוא דתחלת גזירתן לשריפה הא מידי אחרינא לא אלא אתו אינהו גזור אגושא לתלות ואאוריא ולא כלום ואתו רבנן דפ' שנה גזור אגושא לשרוף ואאוריא לתלות ואכתי באושא גזור^ט דתנן^ט על ו' ספקות שורפין את התרומה על ספק בית הפרם ועל ספק עפר הבא מארץ העמים. ועל ספק בגדי עב הארץ ועל ספק כלים הנמצאים ועל ספק הרוקין ועל ספק מי רגלי אדם שכנגד מי רגלי בהמה ועל ודאי מוגעין (ועל^ט) ספק טומאתן שורפין את התרומה ר' יוסי אומר אף על ספק מוגעין ברה"י שורפין ורח"א ברה"י תולין ברה"ד טהורין ואמר עולא אלו ו' ספקות באושא התקינן אלא אתו אינהו גזור אגושא לתלות ואאוריא ולא כלום ואתו רבנן דשמונים שנה גזור אידי ואידי לתלות ואתו באושא גזור אגושא לשרוף ואאוריא כדקאי קאי: **כלי זכוכית מ"ט גזור בהו רבנן טומאה א"ר יוחנן**^ט אמר ר"ל הואיל ותחלת ברייתן מן החול שוינהו רבנן **ככלי חרס** אלא מעתה **לא** תהא להן טהרה במקוה אלמה תנן^ט ואלו יחוציצין בכלים הופת והמור בכלי זכוכית הכא במאי עסקינן כגון שניקבו והטיף לתוכן אבר ור"מ היא דאמר^ט הכל הולך אחר המעמיד. דתניא^ט כלי זכוכית שנקבו והטיף לתוכן אבר אמר רבן שמעון ב"ג ר"מ מטמא ורחמיהו מטהרין **אלא מעתה** לא

נושא
למה גזרו רבנן שכלי זכוכית מקבלים טומאה

מבנה
כלי זכוכית דומים לכלים אחרים

יציאות השבת פרק ראשון שבת

טז:

גתר. מין אדמה לבנה: מיטמאין ומטמאין מאוירן. נתלת טומאה באוירן נטמא מן האויר חזר ותלה אוכלין באוירן מטמאין את האוכלים ואע"פ שלא נגעו טמא דכתיב^ט כל אשר בתוכו יטמא ואפי' מלא חרדל^י שאין נוגע בדפנותיו אלא באויריהן. אם נכנס טומאה לתוך אחריהן מנחון במקום חקק בית מושבם כדרך שעושין לכלי עץ: ואין מיטמאין מוגבן. דכתיב^י אל תוכו: יש להן תקנה. להתיכן ולחזור ולעשותן כלים: לטומאתן ישנה. אם נטמאו ונקבו וטהרו וזכרו ועשה מהן כלים יחזרו לטומאתן להטעין טבילה הואיל וכלי מתכות נינהו: שיהיו. דאיהו כלי: חזרו לטומאתן ישנה. לקמיה^י מפרש טעמא: פשוטיהן שדורים. דאיתקש עץ ועור לשק דיש לו בית קבול^י וכלי עגס איתקש לעץ ועור צפרשת מדין (במדב' נא) כל צמד וכל כלי עור^י וגו' ואמרי^י צהכל שומטין (תולין דף טז:). להציב דבר הצא מן העזים מן הקרניים ומן העגמות ומן הטלפים. וכלי זכוכית לקמן מפרש טעמא אמאי פשוטיהן טהורים מאחר דדמו למתכות: וטומאה ישנה. שיחזרו לה מאחר שטהרו ממנה דרבנן היא דלקמן^י צהילכתא. גזור טומאה כלי מתכות באורייתא. גזור טומאה ישנה. אבל בכלי זכוכית דעיקר תחילת טומאתו לימא אלא מדרבנן לא גזרו טומאה ישנה: פשוטיהן מיהא לטמא. וכוונת דאורייתא שוינהו ליטמא דליכא לשוני צהא כדשני צטומא^י ישנה: עבדי רבנן היברא. צטומאת כלי זכוכית וחילקו צה מטומאה דאורייתא להודיע שהיא מדצריהם ולא ישרפו עליה תרומה וקדשים דלא שרפי תרומה משום טומאה דרבנן צר מן ו' ספיקות (לעיל דף טו:): לעולם

מטהרין לגמרי משום דחשיב להו ככלי חרס דלמרי^י צתוספתא^י כלי חרס שטיהר שעה אחת שוב אין לו טומאה לעולם דא"כ מנלן דרבי מאיר אזיל צתר מעמיד דלימא לאו מדין כלי מתכות מטמא ליה אלא משום דאזיל לטעמיה דאית ליה צתוספתא דכלים^י דכלי חרס שטיהר שוב יש לו טומאה דתינא התם שולי המחצין ושולי הפחתים וקרקרות הכלים ודופנותיהן כו' שיפן ועשאן כלים ממלאין בהן כו' ומקצלים טומאה מכאן ולהבא דצרי ר' מאיר ורחמיהו אומרים כל כלי חרס שטיהר שעה אחת שוב כו' ורבינו שמואל גריס ור"מ היא דחשיב סתימה מעלייתא ולא גריס דלמר הכל הולך אחר המעמיד ומפרש דפליגי ר"מ ורבנן צהכי דר"מ חשיב ליה סתימה מעלייתא ורבנן לא חשיב להו סתימה מעלייתא הלך מטהרים לגמרי ודכ"ע אי הוה סתימה מעלייתא הוה אזלינן צתר מעמיד הלך לר"מ יש לו טהרה במקוה^י: **אלא** מעתה **לא** לטמאין מוגבן. וה"ה דה"מ למימר וליטמאין מאוירן וכי משני דהא דמיטמאין מוגבן מפני שנתראה תוכן כצדן לא מני למיפך אחתי ליטמאין מאוירן דאיכא למימר אה"נ והא דלא תני צהכי נתר וכלי חרס משום דכלי זכוכית מיטמי מוגבן: **לא** לטמאין מוגבן אלמה תנן ב"י נתר וב"י חרס בוי. וקשה לרשב"א דהוה ליה לאתויי צרייתא דתוספתא דכלים^י מחט וטבעת ושולי כלי עץ וכלי זכוכית וכלי עץ אין ממלאין בהן ואין מקדשין בהן ואין מלינין צנמדי פתיל אלמא דמיטמאין מוגבן^י ואמאי מייתי הא דלא מני לאזכוכי מינה אלא על ידי דיוק כלי נתר וכלי חרס הוא דטומאתן שוה כו' ועוד אהך דמייתי איכא למימר דלא חשיב אלא כלי נתר וכלי חרס דהוה דאורייתא דכלי נתר נפקא לן צת"כ^י

לא ליטמו מוגבן אלמה תנן^ט כלי חרס וכלי נתר טומאתן שוה מיטמאין ומטמאין מאויריהן ומיטמאין מאחרותיהן ואין מיטמאין מגביהן ושבידתן מטהרתן כלי נתר וכלי חרס הוא דטומאתן שוה אבל מידי אחרינא לא אמרי^ט כיון^ט דכי נשתברו יש להם תקנה שוינהו **ככלי מתכות** אלא מעתה יחזרו לטומאתן ישנה בכלי מתכות^ט דתנן^ט כלי מתכות פשוטיהן ומקבליהן טמאין נשברו טהרו חזר ועשה מהן כלים חזרו לטומאתן ישנה ואילו גבי כלי זכוכית תנן^ט כלי עץ וכלי עור וכלי עצם וכלי זכוכית^ט פשוטיהן טהורין ומקבליהן טמאין נשברו טהרו חזר ועשה מהן כלים מקבלין טומאה מכאן ולהבא מ"מכאן ולהבא אין למפרע לא טומאת כלי זכוכית דרבנן וטומאה ישנה דרבנן בטומאה דאורייתא אחיתו בה רבנן טומאה בטומאה דרבנן לא אחיתו לה רבנן טומאה פשוטיהן מיהא ליטמא דהא פשוטי כלי מתכות דאורייתא נינהו^ט עבדי בהו רבנן^ט היכרא כי היכי דלא לשרוף עלייהו תרומה וקדשים רב

Bowties

Bowties are used to indicate a series.

On Shabbos 15b, the Gemara asks a question: Why did Chazal make a decree that glass vessels can become *tame*? This is the topic of our sugya, and those six words – כלי זכוכית מ"ט – גזור בהו רבנן – are marked with a double-underline to provide an anchor throughout the sugya. (This is also noted in the **gray box** entitled נושא on the right side of the page.)

To answer this question, the Gemara offers two main possibilities: either that Chazal placed glass vessels in the same category as earthenware, or that Chazal placed them in the same category as metal vessels. These two main possibilities are marked with "bowties" – the first one on daf 15b around the words ככלי חרס (earthenware), and the second on daf 16a around the words ככלי מתכות (metal vessels). On the right side of the page, the **gray box** entitled מבנה (structure) notes that the bowtie markings indicate attempts to show what type of vessel Chazal equated with glass vessels.

In the Gemara Marking System, although bowties can be used to denote any series, they are typically reserved for more substantial points, given that bowties are visually a more substantial marking.

Following the first bowtie suggestion (ככלי חרס), the Gemara brings two kashas. These are marked with **triangles**. Similarly, following the second bowtie suggestion on 16a (ככלי מתכות), the Gemara brings another two kashas, which are also marked with triangles. This highlights the repeating pattern of the Gemara, and provides a visual structure that aids greatly in not only clarifying pshat, but also in memorization and review.

In this sugya, the bowtie markings perform a crucial function beyond just "marking a series of attempts." Notice that although – at the beginning of the sugya – the Gemara asks explicitly: כלי זכוכית מ"ט גזור בהו רבנן ("What is the source for Chazal's decree that glass vessels can become tame?"), this question is never stated on the next amud (16a) in introducing the answer of ככלי מתכות. By the time readers get to the discussion of כלי מתכות on 16a, there exists a real possibility of confusion as to what the Gemara is coming to address, since the very question is unstated! Marking this as the second in a bowtie series clearly ties it back to the first bowtie of ככלי חרס, and the double-underlined words – כלי זכוכית מ"ט גזור בהו רבנן – the original question which is thus reapplied through the distributive principle to the second bowtie on 16a, ככלי מתכות.

Finally, the sugya also has a **long-point marking** on 16a. Starting with the triangle on אלא מעתה, the Gemara brings a Baraisa, and then brings a second Baraisa before completing the kasha. This long-point marking indicates to keep reading after the first Baraisa, because the Gemara has not yet fully developed its kasha.

(Note: For easier graphic presentation of this example, the tzuras hadaf on the facing page has part of the Tosfos commentary removed.)

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא כב.

מה שנתן נתן. ^א אחת כר' דאמר צפרק הגזול [צתרא] (ב"ק דף קד.) קמס גגז וגזלן הו' יאוש בעלים:

שטף נהר קוריו עציו ואבניו. ה"ג אס נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו וז"ל דמיירי זיכול להציל בקל אס רודף בשעת

שטיפה דאי לאו הכי הוה כזוטו של יס שאבדו ^ב ממנו ומכל אדם ועל זה לא היה אומר הא קמס ^ב לא אלא איירי זיכול להציל בקל בשעת שטיפה ואפילו אין בהן סימן ולפי שיעבדן עקולי ופשוטי ויקחם שס ואפי' יקדמו אחרים ויקחו יחזרוס לו לפי שניכר שהוא בעליו לפי שרדף מיד וס"ד דמיירי דאס לא רדף מיד בשעת שטיפה שלא יכול עוד כלל להציל כדמוכח נסיפא לפי שיקחוס אחרים כשיעבדוס עקולי ופשוטי ולא יחזירו לפי שאין בהן סימן וה"פ אס נתיאשו הבעלים דהיינו שהיו שס בשעת שטיפה ולא רדפו ואפילו אומרים שאין מתיאשים אין צדק כלוס דודאי הן מתיאשים לצדן הא סתמא שלא היו בעלים בשעת שטיפה ולא נתיאשו

עד שידעו הבעלים ששטפה נהר ולא כבר אינו יכול להציל לפי שאין ^ב סימן לא דכשמצלחן באיסורא אהא לדידיה שהבעלים לא ידעו עדיין אלמא יאוש שלא מדעת לא הו' יאוש ומשני זיכול להציל אפי' אחר שטיפה כגון שיש צאצאה סימן שהבעלים אינן מתיאשין כשידעו ופריך אי הכי אימא סיפא ואס היו הבעלים מרדפין כו' מאי אריא מרדפין אפילו היו בעלים שס בשעת שטיפה ולא רדפו נמי יחזיר ומשני זיכול להציל אחר שטיפה ע"י הדחק דאע"פ שיש צו סימן צטורח יכול להציל לפי שיתרחקו הרבה שהנהר מוליכין צרוק ולכך אס היה בשעת שטיפה ואינו מרדף ודאי מתיאש פיון שעתה יכול להציל צלא דוחק ואינו מציל אצל אין הבעלים בשעת שטיפה יחזיר דכשידעו הבעלים לא יתיאשו ויזילו על ידי הדחק וא"ת מנלן הא סתמא חייב להחזיר דלמא נתיאשו אהא לאפוקי שהיו שס ורדפו דמיירי להחזיר וי"ל דא"כ לא ליתני אס נתיאשו אלא לתני סתמא שטף נהר קוריו עציו ואבניו הרי אלו שלו דפשיטא דלא מיירי צרדפו בשעת שטיפה דהא קמני סיפא דאס היו הבעלים מרדפים חייב ואין להקשות דמני דייק מסיפא טעמא דמרדפין הא סתמא הרי אלו שלו דלעולם נימא דהוה הדין סתמא דיתחזיר ולא נקט מרדפין אלא לאפוקי שהיו הבעלים בשעת שטיפה ולא רדפו וע"י סיפא ידעינן דמיירי צאין יכול להציל ^ב אצל רש"י דגרס מפני שנתיאשו הבעלים משמע לישנא

וכן ירדן שנמל מזה ונתן לזה מה שנמל נמל ומה שנתן נתן בשלמא גזלן וירדן דקא חזי להו ומיאש אלא גבגבי קא חזי ליה דמיאש תרגמה רב פפא בלסטים מזוין אי הכי היינו ^ב גזלן תרי גוויני גזלן

ת"ש שטף נהר קוריו עציו ואבניו ונתנו בתוך שדה חבירו ^א הרי אלו שלו מפני שנתיאשו הבעלים ^ב טעמא דנתיאשו הבעלים הא סתמא לא הכא במאי עסקינן כשיכול ^ב להציל אי הכי אימא סיפא ^ב אם היו הבעלים מרדפין אחריהם חייב להחזיר אי ^ב ביכולין להציל מאי אריא מרדפין אפילו אין מרדפין נמי הכא במאי עסקינן ביכולין להציל על ידי הדחק מרדפין לא אייאוש אין מרדפין אייאושי מיאשת ^א כיצד אמרו התורם שלא

מדעת תרומתו תרומה ^ב הרי שירד לתוך שדה חבירו וליקט תרם שלא ברשות אם חושש משום גזל אין תרומתו תרומה ואם לאו תרומתו תרומה ומנין הוא יודע אם חושש משום גזל ואם לאו ^ב הרי שבא בעל הבית ומצאו ואמר לו ^ב כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה ^ב ליקטו הבעלים והוסיפו עליהן בין כך ובין כך תרומתו

תרומה וכי נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמאי בעידנא דתרם הא לא הוה ידע ^א תרגמה רבא אליבא דאביי ^א דשויה שליח וא"ה"נ מסתברא דאי ס"ד דלא שוויה שליח מי הו"א תרומתו תרומה והא אתם ^ב גם אתם אמר רחמנא ^א ה"ל רבות שלוחכם מה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם אלא הכא במאי עסקינן כגון דשויה שליח וא"ל זיל תרום ולא ^א ל תרום מהני וסתמיה דבעל הבית כי תרום מבינונית הוא תרום ^ב ואזל איהו ותרם מיפות ובא בעל הבית ומצאו וא"ל כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמאימר ומר זוטרא ורב אשי

אקלעו ^א לבוסתנא דמרי בר איסק אייתי אריסיה תמרי ורימוני ושדא קמייהו אמאימר ורב אשי אכלי מר זוטרא לא אכיל אדהכי אתא מרי בר איסק אשכחינהו וא"ל לאריסיה אמאי לא אייתית להו לרבנן מהנך שפירתא אמרו ליה אמאימר ורב אשי למר זוטרא השתא אמאי לא אכיל מר והתניא אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמר להו הכי אמר רבא לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד משום דמצוה הוא וניחא ליה אבל הכא משום כסיפותא הוא דאמר הכי ^א תא שמע ^א עודהו הטל עליהן ושמוח הרי זה ^ב בכי יותן נגבו אף על פי ששמוח אינן

ירדן. וכן שאר נהרות ומנא זה על יד הירדן היה יושב: בלסטים מזוין. ובחוקה נטלה הימנו ומעיקרא ידע ומיאש: שטף נהר קוריו. של זה ומנלן אחר: הרי אלו כו'. ה"ג הרי אלו שטף מפני שנתיאשו הבעלים. לכל שטיפת נהר צקורות ענים ואזנים הבעלים ידעו זה מיד דיש לה קול: הא סתמא. הא אס היטה צאצאה אחרת שאין לנו לומר שידעו הבעלים לא הוה של מונחא קשא ^א לרצא: כשיבוץ ^א הצ"ע. ודכוותה צמליאה אחרת דבר שיש צו סימן דיכול ליתן סימן וליטול מודיעא צה דמיירי להחזיר: אפי"ו אין מרדפין נמי. דסמכי אהללא דלמחר וליומא אחרת ולא מייאשי: ע"י הדחק. ואס לא ימחר ^א להציל לא יזילו הלכך אין מרדפין אפוקרי אפוקרינהו דהא ידעו ולא הצילו: שא לא מדעת. בעלים: וליקט. ללודך בעל הבית: ואם ^ב חושש. בעל הבית ומקפיד על מה ששעה זה: משום גזל. שתרם תרומתו צלא רשותו: כ"ך אצי"ו יפות. היה לך לילך אצל יפות לתת מהן לכהן: לא הוה ידע. אלמא כיון דלכי ידע דניחא ^ב ליה אמרינן מעיקרא נמי ניחא ליה ולענין יאוש נמי כיון דלכי ידע מייאש מעיקרא נמי הו' יאוש: אתם גם אתם. כן תרימו גם אתם מהכא נפקא לן ^ב שלוחו של אדם כמותו לתרומה שהשליח שתרם תרומתו תרומה וכיון דשלוחות מהכא נפקא לן על כרחך שלוחכם דומיא דאתם צעינן: אף שלוחכם ^א דעתכם. שהבעלים מינוהו שליח: לבוסתנא. פירס: לא אכל. דגול ניכהו שהבעלים לא ידעו: אם נמצאו יפות כו'. אלמא גלי דעתיה דניחא ליה ה"נ גלי דעתיה דניחא ליה צמה שנתן לנו: לא אמרו כ"ך אצי"ו יפות. דהו' גלוי דעת אלא לענין תרומה: עודהו הטל עליהן. המעלה פירותיו לגג וירד עליהן הטל: ושמוח. בטל שירד עליהן: הרי זה בכי יותן. והוכשרו לטומאה מעתה ועד עולם: נגבו. עד שלא מנלן: אפי"ו ששמוח. עכשו בטל שירד עליהן: אינן

תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה אמאימר ומר זוטרא ורב אשי אקלעו ^א לבוסתנא דמרי בר איסק אייתי אריסיה תמרי ורימוני ושדא קמייהו אמאימר ורב אשי אכלי מר זוטרא לא אכיל אדהכי אתא מרי בר איסק אשכחינהו וא"ל לאריסיה אמאי לא אייתית להו לרבנן מהנך שפירתא אמרו ליה אמאימר ורב אשי למר זוטרא השתא אמאי לא אכיל מר והתניא אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמר להו הכי אמר רבא לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד משום דמצוה הוא וניחא ליה אבל הכא משום כסיפותא הוא דאמר הכי ^א תא שמע ^א עודהו הטל עליהן ושמוח הרי זה ^ב בכי יותן נגבו אף על פי ששמוח אינן

דפשיטא ליה דנתיאשו א"כ מתיאש גופיה מצי לאחזקי דמיירי צאין יכול להציל ולא היה צריך להציא סיפא ותו מנלן דהא סתמא לא דלפילו סתמא ^ב נמי מצי מיירי: **הכי** גרסינן ה"נ מסתברא דאי לא שויה שליח ולא גרסינן ומסתברא ^ב: **אם** יש יפות מהן תרומתו תרומה. דמסתמא גם מתחילה היה דעתו כן וא"ת ונימא דהשתא ודאי ניחא ליה צפות אצל מתחילה בשעה שתרם אי הוה ידע לא הוה ניחא ליה דאין דרך לתרום מן היפות כדאמרין לעיל (דף קד: א) גבי דבר שיש צו סימן דלפילו לרצא חייב להכריז דאע"ג דהשתא מתיאש אין צדק כלוס וי"ל דשאני הכא דכיון דחזינן ציה דניחא ליה השתא אמרינן נמי ניחא ליה מעיקרא משום מנאה: **ואם** לא אין תרומתו תרומה. וא"ת דצפרק אלמנה ניונית (כמוצט דף ט: ושם ד"ה פיתא) אמרינן דסתמיה דבעל הבית הו' אחד מתמשים ואס השליח פיתא ^א או הוסיף ^א תרומתו תרומה דמני א"ל צהכי אמדתיך ה"נ נימא הכי וי"ל דהתם הו' כולה ^ב שיעור תרומה ויש שמוח כן ויש שמוח: כך לכך מצי א"ל כיון שלא פירשת לי צהכי אמדתיך אצל מיפות אין רגילות לתרום ולכך לא היה לו לתרום צשום ענין מהס צלא רשותו: **מר** זוטרא לא אכל. וא"ת ואמאי לא אכל האמר רבא פרק הגזול צתרא (ב"ק דף קד: קט.) אריסא מדנפשיה קא זבין ^ב ויש לומר דהתם צהכי האריס מצינו דמסתמא מננה שהגיע לחלקו מציא אצל הכא שהציא מן הפרדס היה חושש מר זוטרא שמה בשעת חלוקה לא יאמר לבעל הפרדס טחול כנגד מה שנתתי להס ורצ אשי לא היה חושש לזה ולכך אכל קודם צבא מרי צר איסק משום דאריס מדנפשיה קא יתיב דאין לומר שהיה סומך שיתרצה מרי צר איסק כשידע דהלכה כצא"י ^א וע"ג דהשתא ניחא ליה מעיקרא לא הוה ניחא ליה: איסורא

Brackets

Brackets separate words that are tangential to the main flow of the sugya.

This Gemara, from פרק אלו מציות, is in the midst of a long series of proofs on the topic of יאוש שלא מדעת. We'll focus on the middle of the amud, where a Baraisa is brought as proof for Rava, who holds that יאוש שלא מדעת is indeed יאוש. This is the tenth in a series of proofs, and is marked with a right-side-up triangle, to indicate that it supports the opinion of Rava.

(At the beginning of the sugya on 21b, a gray box entitled מבנה (structure) would indicate that the Gemara brings a total of 12 attempted proofs, and that those marked with triangles support the opinion of Rava, while upside-down triangles support Abaye.)

In the thin margin to the left of the Gemara text (between the Gemara and Tosfos), the small triangles numbered 9, 10 and 11 indicate the precise location in the overall context of this sugya. In this example, a Baraisa is marked with a right-side-up triangle and as number-10 in the series. The Baraisa itself is enclosed in a box, to indicate that it is a Tannaic source.

The Baraisa's proof is as follows: If someone separates terumah from another person's produce, the owner's eventual consent is regarded as if he had consented at the time of the separation; so too the Gemara suggests that an owner's eventual יאוש on his item is regarded as if he had יאוש at the time the item was actually lost. Although this proof is for Rava, Rava himself rejects it - תרגמה רבא אליבא דאביי דשויה שליח - citing the possibility (three lines after the Baraisa ends) that the person who separated the terumah had been appointed as an agent by the owner of the produce.

At this point, proof number-10 has been rejected, and the Gemara could simply proceed to the next in the series of proofs, which is marked as triangle number 11, two lines from the bottom of the page. However, the Gemara – beginning with the words ה"נ מסתברא – diverges into a discussion of the topic of "separating terumah through an agent," including a story that illustrates under what conditions the Amoraim relied on this principle in practice.

Consider: Given that the Gemara had already rejected Rava's proof, the subsequent discussion of "separating terumah through an agent" – is essentially tangential to the back-and-forth flow of our sugya on the issue of יאוש שלא מדעת. Therefore, to indicate that this section of Gemara is "outside the flow," it is marked off with brackets – beginning with the words ה"נ מסתברא, and ending on the second line from the bottom with the words דאמר הכי.

The brackets do not in any way lessen the importance of this information, but rather designate its function in the overall context of the sugya, and enables one to clearly see how it emerges from the primary discussion.

Immediately following the words דאמר הכי (and the close-bracket mark), there is an upside-down triangle, indicating that the Gemara is now back to its regular flow – continuing with number-11 in its series of proofs on the topic of יאוש שלא מדעת.